

Selectielijst #eenjaarlantegenpesten

Inhoudsopgave

Januari.....	2
Februari.....	8
Maart.....	12
April.....	18
Mei.....	26
Juni.....	31

Januari

JANUARI:

WIJ PRATEN OVER GEVOELENS EN LEREN ONZE GRENZEN KENNEN

Opdrachtje

Ga per 2 op een afstand van ongeveer 2 meter van elkaar staan. 1 van jullie beiden komt stap voor stap een stukje dichterbij, tot de ander 'stop' zegt. Doe dit ook in de omgekeerde volgorde.

Je kan ook testen of jullie elkaar goed kunnen inschatten. Eén iemand wordt geblinddoekt, de ander komt dichterbij en stopt waar hij/zij denkt dat de grens van de geblinddoekte ligt. Doe de blinddoek af en kijk of je het goed ingeschat hebt.

Waarom is dit belangrijk?

Elke grens is uniek zoals je net opmerkte. Elk gevoel is ook uniek. Door hiervoor open te staan en te luisteren naar wat de ander nodig heeft (of wat hij/zij niet wil), creëer je een veilige omgeving gevoelens en grenzen bespreekbaar te maken.

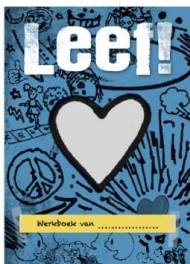
GROK / Morrison, Jean; King, Christine. - Nieuwkoop: Ecodrukkers, 2008. - speldoos met 112 kaarten. - ISBN: 978-90-79740-01-7

Doelgroep: 7+

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 grok ; WEL 2.1.4 grok

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.4 grok

De GROK spellen zijn gebaseerd op Nonviolent Communication, een proces dat ontwikkeld is door de Amerikaanse psycholoog Marshall Rosenberg en wereldwijd gebruikt wordt om vrede te stimuleren en conflicten op te lossen. Geweldloos Communiceren is je richten op gevoelens en behoeften en van daaruit communiceren. Het gaat om de intentie je te verbinden met wat er leeft in jezelf en in de ander. Grok is een kaartspel dat woorden geeft aan gevoelens en behoeften en de communicatie verlevendigt. Wie Grok speelt, werkt met plezier aan het vergroten van begrip, openheid en verbondenheid in communicatie.

Leef! Methode voor onderwijs, gericht op het leren van sociale vaardigheden / Thielemans, Erwin; Mertens, Els; Jayaraja. - Halle:

Con+Tact vzw, 2012. –

Doelgroep: 11-14 jaar

URL: <http://www.conplustact.be/>

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 leef

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.4 leef

Het Leef!-concept is gebaseerd op Verbindende Communicatie (Erwin Thielemans) en op Geweldloze Communicatie (Marshall Rosenberg). De methode Leef! ondersteunt leerkrachten en opvoeders in het geven van lessen sociale vaardigheden aan jongeren van 11 tot 14 jaar. Er zijn twee lespakketten van telkens 16 lessen voor het eerste leerjaar (rood) en voor het tweede leerjaar (blauw) van het secundair onderwijs, met per leerjaar een handleiding voor de leerkracht en een werkboek voor de leerlingen. De lessen zijn ervaringsgericht en bevatten suggesties voor interactieve, speelse werkvormen. Het bewust zijn van gevoelens en

behoefte loopt als een rode draad doorheen de lessen. De leerlingen leren om op een bewuste, respectvolle manier te communiceren. Een set gevoels- en behoeftekaarten kan een hulpmiddel zijn om op een speelse manier de woordenschat rond gevoelens en behoeften uit te breiden. Op de website kunnen foto's met gezichten over gevoelens gedownload worden. Wie werkt met een digitaal schoolbord kan alle tekeningen bij de methode verkrijgen op cd. De methode verwijst af en toe naar oefeningen uit Energize II en III. De LEEFI!-lessen worden best gegeven door een leerkracht die de leerlingen goed kent, bijvoorbeeld de klastitularis of een wiskunde- of taalleerkracht.

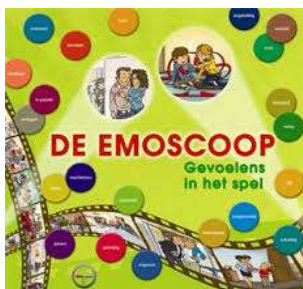
Laten we eens over gevoelens praten / Nathan. - Parijs: Nathan, 2017. - 1 handleiding, 6 bingokaarten, 30 grote fotokaarten, 30 kleine fotokaarten, 6 ronde kaartjes. - ISBN: 3133093320100: 54,80
Doelgroep: 3-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.2 late
Vindplaats Turnhout: WEL 1.1.2 late

Dit spel biedt beeldmateriaal rond 6 gelaatsuitdrukkingen: lach, glimlach, verdriet, woede, afkeer en verbazing. De spelers leren de verschillende gelaatsuitdrukkingen kennen en ontwikkelen woordenschat over gevoelens en uitdrukkingen.

Een boek vol gevoelens en 1 goudvis / Gerarts, Marjan; van der Schaaf, Deborah. - Tiel: Lannoo, 2018. - 43 p.. - ISBN: 978-94-014-4978-6
Doelgroep: 7-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 boek

In dit boek worden vijf emoties worden uitgelegd: verdriet, woede, jaloezie, angst en vreugde. Deze emoties worden als fantasiefiguurtjes met hun eigen kenmerken geïntroduceerd in een inleidend verhaaltje. Vervolgens zijn er voorbeelden van situaties waarin een emotie het duidelijkst aanwezig is. Tussendoor staan er tips en verschillende activerende opdrachten die bewustmaking en herkenning van die emotie tot doel hebben.

De Emoscoop : gevoelens in het spel / Laevers, Ferre; Moons, Julia ; Maes, Joos. - Leuven: CEGO, 2012. - ISBN: 978-90-77343-00-5. - ISBN: 978-90-74798-04-4: 135,00 EUR
Doelgroep: 5-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 emos
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.2 emos

De Emoscoop is een educatieve set die de nodige prikkels aanreikt om boeiend bezig te zijn rond gevoelens met kinderen van 5 t/m 13 jaar. Tegelijk vormen de Emoscoop-activiteiten het vertrekpunt voor een waaijer van werkvormen waarlangs het verkennen van gevoelens deel kan worden van de hele leeromgeving. De activiteiten kunnen ook deels in het hoeken- en contractwerk geïntegreerd worden. De Emoscoop heeft de volgende doelstellingen: kinderen een kader aanbieden om gevoelens van zichzelf en anderen waar te nemen, te herkennen en te benoemen; kinderen inzicht te laten verwerven in de relatie tussen gevoelens en de omstandigheden waardoor ze worden uitgelokt; kinderen leren omgaan met hun gevoelens en ze op adequate wijze tot expressie brengen; kinderen

versterken in hun vermogen om op een meer effectieve manier met anderen om te gaan; een positief groepsklimaat scheppen door communicatie over gevoelens en relaties te stimuleren. De activiteiten kunnen op een flexibele manier ingezet worden.

Voelspriet. Een spel voor 9 tot 12-jarigen over gevoelens / CIS. -

Leuven: Centrum voor Informatieve Spelen, 2003. - 23 p., bevat: boekje speluitleg; kaart met korte speluitleg; spelbord; 6 gevoelsschijven; 40 situatiekaarten (30 getekende, 10 uitgeschreven); speelkaarten 'bespreek de laatste situatie'; zakje met 8 jetons, 6 spl: 13,16 euro

Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 voel

Met dit spel worden kinderen aangespoord om na te denken en te praten over hun gevoelens. Aan bod komen de gevoelens bang, boos, blij, verdrietig en verwonderd. De kinderen leren al spelend dat elk gevoel recht van bestaan heeft. De situaties waarmee ze geconfronteerd worden zijn levensecht en er is materiaal voorzien voor een nabespreking.

Lessenreeks weerbaarheid: derde graad basisonderwijs / KJT. - Brussel:

KJT, 2009. - 26 p.

Doelgroep: 11-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 omda

Vindplaats Turnhout: WEL 2.3.5 omda

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat aan de basis van psychische problemen bij kinderen en jongeren zoals depressie, eetstoornissen, alcoholmisbruik, agressief gedrag, etc. steeds dezelfde factoren liggen, nl. het gebrek aan eigenwaarde en zelfwaardering. Door hieraan te werken, zorg je dat kinderen en jongeren beter opgewassen zijn tegen de obstakels die ze op hun weg tegenkomen. Daarom werkte Kinderen en Jongerentelefoon naast het boek 'Omdat ze het waard zijn' ook lessenreeksen uit met als doelstelling preventief te werken, d.w.z. op een constructieve manier gezond gedrag te stimuleren en de draagkracht te vergroten. De klemtoon ligt op al wat bijdraagt tot het versterken van de sociale competenties, de zorghouding, de weerbaarheid, de draagkracht en het probleemoplossend vermogen van kinderen en jongeren. Er is een lessenreeks voor de derde graad van het basisonderwijs en een voor de eerste graad van het secundair onderwijs.

Lessenreeks weerbaarheid: eerste graad secundair onderwijs /

KJT. - Brussel: KJT, 2009. - 46 p.

Doelgroep: 13-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 omda

Vindplaats Turnhout: WEL 2.3.5 omda

Pluk een Roos: omgaan met conflicten [basispakket] /

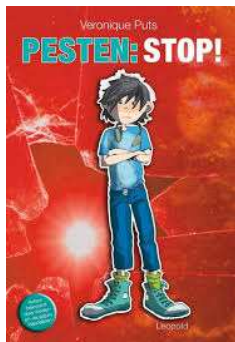
Kwintessens. - Amersfoort: Kwintessens, 2005. - 4 lesmappen; spellendoos; ouderwaaier; kwartetspel, bevat: projectmap groep 1/2 met 4 oplossingkaarten en 3 emotiekaarten; projectmap groep 3/4 met 9 spelkeuzekaarten; projectmap groep 5/6 met 4 stop-denk-doe-praatkaarten; projectmap groep 7/8 met 2 stickervellen; ouderwaaier; kwartetspel omgaan met conflicten; Stop denk doe spel (spelregels, 5 pionnen, 1 dobbelsteen, 5x12 situatiekaarten, 3x30 stop-denk-doe kaartjes, 30 roosjes, spelbord, 2 kaartjes met belangrijkste spelregels). - ISBN: 90-5788-140-3: 195,00 EUR (volledig pakket)

Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar 7-8 jaar 9-10 jaar 11-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.5 pluk

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.5 pluk

Pluk een roos is een project voor conflicthantering in de basisschool dat instrumenten aanreikt om kinderen op een respectvolle manier met elkaar te leren omgaan. Het succes van Pluk een roos schuilt in de geïntegreerde aanpak: het materiaal versterkt de interactie tussen het kind in de school- en de thuissituatie. Het basispakket bestaat uit vier projectmappen, een spellendoos en een ouderwaaier. De projectmappen bevatten lesactiviteiten en praatplaten om in ieder leerjaar (vanaf tweede kleuterklas) twee keer een week aan de slag te gaan. Elke map bevat een theoretische verantwoording, een signaleringsinstrument en suggesties voor een ouderavond. De spellendoos bevat een bordspel en een kwartetspel. In het basispakket zit ook een brochure in waaiervorm voor ouders met praktische suggesties en opvoedtips.

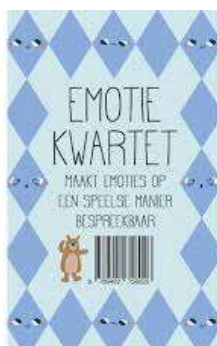
Pesten: stop! / Puts, Veronique. - Amsterdam: Leopold, 2014. - [44] p.. - ISBN: 978-90-258-6594-8: 12,99 EUR

Doelgroep: 7-8 jaar 9-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.6 pest

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.6 pest

Beer en Sophie zien dat sommige kinderen gepest worden op school. Ze blijven niet onverschillig, ze gaan over tot actie. Het boekje toont op een duidelijke manier in woord en beeld dat pesten niet kan en dat je als toeschouwer niet langs de zijlijn moet blijven staan, maar ingrijpen.

Emotiekwartet / Langbroek, Mandy; McNulty, Megan. -

[Velsersbroek]: EmotieBoek, 2017. - 42 kaarten. - ISBN: 978-94-92758-02-6: 11.50 EUR

Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar 7-8 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.2 emot

Met het Emotiekwartet maak je emoties op een speelse manier bespreekbaar. Het emotiekwartet bevat kwartetkaarten van Daantje het Vulkaantje en zijn vriendjes die telkens blij, boos, bang en verdrietig zijn. Daarnaast zijn er nog 13 emotie vragenkaarten die getrokken kunnen worden telkens iemand een kwartet verzameld heeft. De vragenkaarten voegen een extra dimensie toe aan het traditionele kwartetspel.

Mijn Emotieboek : het Emotiewerkboek / Langbroek, Mandy;
McNulty, Megan. - Velsbroek: Emotieboek, 2017. - 48 p.. - ISBN: 978-94-92758-01-9: 12.50 EUR
Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar 7-8 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.2 mijn

'Mijn emotieboek - Het emotiewerkboek' is een werkboek om in te schrijven en tekenen, waarin gerichte vragen worden gesteld over de vier basisemoties. Waar word je boos, blij, bang of verdrietig van? Hoe herken je die gevoelens bij jezelf en bij anderen? Wat kun je doen om je beter te voelen? Wat kunnen anderen doen, zodat jij je beter voelt? Leerkrachten, ouders of begeleiders kunnen dit samen met het kind invullen en bespreken.

Alles wat ik voel : het grote emotieboek / Jensen, Stine; Klompmaker, Marijke. - Alkmaar: Kluitman, 2017. - 153 p.. - ISBN: 978-90-206-2212-6: 18,99 EUR
Doelgroep: 7-8 jaar 9-10 jaar 11-12 jaar 13-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 alle

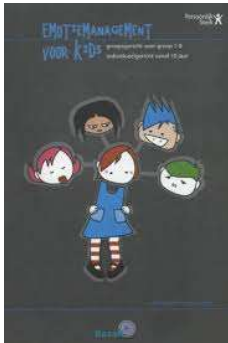
In 'Alles wat ik voel' gaat het over gevoelens: blijheid, jaloezie, verliefdheid, verdriet en alle andere grote emoties komen aan bod. Waarom voel je wat je voelt? Is het niet erg om jaloers te zijn? Kun je jezelf empathie aanleren? Het boek benadert de verschillende emoties vanuit herkenbare voorbeelden uit de leefwereld van kinderen (Waarom durf ik niet te zeggen dat ik verliefd op hem ben? maar eveneens aan de hand van bekende historische figuren en filosofen zoals Erasmus en Foucault. Zo komt het boek ook tot vragen die kinderen tot filosoferen aanzetten (Vind jij meestal iemand leuk die heel anders is dan jij of juist iemand die op je lijkt?). Het boek kan gebruikt worden om kinderen bewust te maken van hun eigen gevoelens en hen stimuleren erover na te denken. Stine Jensen ontwierp ook een kaartenset 'Een box vol emoties: Alles wat ik voel' met 40 kaarten met daarop de emoties, een vraag, en een spreuk of gedachte.

Een box vol emoties: alles wat ik voel / Jensen, Stine; Klompmaker, Marijke. - Alkmaar: Kluitman, 2017. - 1 doos met 40 emotiekaarten. - ISBN: 978-90-206-9549-6: 14,99 EUR
Doelgroep: 7-8 jaar 9-10 jaar 11-12 jaar 13-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 alle
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.2 alle

In deze box zitten 40 emotiekaarten met vragen, spreuken en gedachtes die stof tot nadenken en voelen geven. Met deze emotiekaarten kun je samen met kinderen deze emoties onderzoeken en bespreken. Op elke kaart staat in grote letters een emotie of kwaliteit met daaronder een vraag, zoals 'Heb jij weleens iets moedigs gedaan?' of 'Wat doe jij om rustig te worden'. Op de achterkant staat een spreuk of gedachte die nog meer stof tot nadenken. En tot slot kan ook de afbeelding nog tot meer begrip of (filosofische) gesprekstof leiden. Het doel van de kaarten is het bespreekbaar maken van gevoelens en te ontdekken, dat alle gevoelens er mogen zijn; een gevoel komt en gaat; een gevoel soms ingewikkeld is, en dat dat mag. In het bijbehorende boek, 'Alles wat ik voel: Het

grote emotieboek', licht Stine Jensen de verschillende emoties nog verder toe met verhalen uit herkenbare situaties en nog meer (door)vragen om elke emotie verder te onderzoeken.

EmotieManagement voor Kids. Groepsgericht voor groep 1-8

individueelgericht vanaf 10 jaar / Koppejan, Judith; Kwast, Marja. -

Middelburg: Bazalt, 2009. - 198 p. + cd-rom. - ISBN: 978-90-74233-82-8: 78,21 euro

Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar 7-8 jaar 9-10 jaar 11-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 emot

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.2 emot

Opgroeien tot een emotioneel evenwichtige persoonlijkheid is een levenslang proces. Scholen hebben steeds vaker te maken met kinderen die emotioneel in de knel komen te zitten en het aantal kinderen met emotionele problematiek in de jeugdhulpverlening neemt sterk toe. Emotiemanagement voor Kids biedt leraren en hulpverleners handvatten om kinderen op een goede manier te ondersteunen in deze ontwikkeling en kent een degelijke theoretische basis. Het is een krachtig instrument om kinderen te leren omgaan met hun emoties. Deel 1 biedt spelen en activiteiten die kunnen ingezet worden vanaf kleuteronderwijs tot in het 6de leerjaar. Deel 2 is meer individueel gericht en biedt een curatieve aanpak voor kinderen vanaf 10 jaar met emotionele problemen zoals faalangst, verlegenheid, jaloezie, verdriet, ruzie, gebrekkig zelfvertrouwen en gevoeligheid. Deel 3 kan ingezet worden voor kinderen met een negatief zelfbeeld. De werkbladen staan apart op een cd-rom.

De veilige klas : inspireren en leren / Borjans, Harald; Hart, Sura;

Kindle Hodson, Victoria. - Roermond: Stichting Daimoon, 2011. - 144 p.. - ISBN: 978-90-816745-1-5

Doelgroep: 5-6 jaar 7-8 jaar 9-10 jaar 11-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 veil

Dit boek voorziet leerkrachten van praktische gereedschappen die hen ondersteunen bij het vitaliseren van het leren en het creëren van oprechte betrokkenheid in hun klas. De auteurs maakten gebruik van de basisfilosofie van Geweldloze Communicatie en pasten de taal aan zodat leerkrachten deze in hun communicatie met leerlingen en jongeren direct kunnen gebruiken. Het eerste deel van het boek laat zien hoe relaties een invloed hebben op het lesgeven en leren en vestigt de aandacht op vier vitale relaties in de klas: de leerkracht met zichzelf, de leerkracht en de leerling, de leerlingen onderling en de leerling met het leerproces. Het tweede deel biedt een praktische handleiding. Vier voorbeelddialogen laten de kracht van taal zien bij gesprekken in de klas of op school. Een grote variëteit aan oefeningen en spellen bieden hulp voor het stimuleren van vaardigheden waarmee je deze taal kan leren spreken.

Februari

FEBRUARI:

WIJ MAKEN HET PLEZANT ONLINE

Opdrachtje

Creëer het sociale medium waar iedereen zich goed voelt!

Verdeel de groep in kleinere groepjes. Laat ze brainstormen over negatieve ervaringen die anderen je online kunnen bezorgen. Waarom komen die slechte ervaringen niet voor in jullie app? Welke afspraken zijn daarvoor nodig? Verzin ook een leuke naam voor jullie app en teken eventueel een logo!

Waarom is dit belangrijk?

Online of offline, het is allebei het echte leven voor kinderen en jongeren. Je mag dat online leven daarom echt niet negeren. Ga mee in de mogelijkheden, maar toon ook de gevaren en reageer wanneer je iets ziet wat niet kan.

Extra: Doe eens een rondje om te horen op welke sociale media je groep actief is. Je kan hiervoor de logo's van de apps afdrukken en vragen of ze die herkennen.

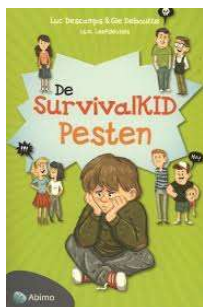
Jungle Web / Child Focus. - Brussel: Child Focus, 2014. - spelregels, 48 speelkaarten, 1 zandloper, 10 vraag- en uitdagingkaarten, 5 grote fiches met symbolen

Doelgroep: 7-12 jaar

URL: <http://childfocus.be/nl/preventie/clicksafe-veilig-internetten>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 jung

In dit educatief spel staan snelheid, observatie en kennis rond een veilig en verantwoord internetgebruik centraal. Jungle Web stimuleert, met behulp van 48 speelkaarten, symbolen, uitdagingen en vragen, een positieve dialoog binnen het gezin rond de online activiteiten van jongeren. De tool nodigt ouders uit om samen met hun kinderen (vanaf 7 jaar) digitale ervaringen uit te wisselen. Thema's die aan bod komen: grooming, chat, streaming, cyberpesten, phishing, ouderlijke bemiddeling, mobiele apparaten, digitale reputatie enz. Om het spel te spelen is het wenselijk om een computer met internetverbinding in de buurt te hebben. Alle antwoorden met betrekking tot de uitdagingen staan op de website clicksafe van Child Focus.

De survivalKID pesten / Descamps, Luc; Deboutte, Gie. - Sint-Niklaas:

Abimo, 2014. - 149 p.. - ISBN: 978-94-6234-266-8: 11,95 EUR

Doelgroep: 9-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.6 surv

Dit boek is geschreven als hulpmiddel voor kinderen van 9 tot 13 jaar die op de een of andere manier met pesten in aanraking komen. In een uitgebreid inleidend gedeelte wordt uitgelegd wat pesten eigenlijk is en hoe het losgekoppeld kan worden van vrij onschuldige plagerijen of van occasionele ruzies. Stap voor stap wordt de systematiek van pesten besproken en komen verschillende vormen van pesten aan bod. Men benadrukt het dynamische groepsgebeuren waarvan pesten altijd deel uit maakt en beklemtoont dat de oorzaak van het pesten niet bij het slachtoffer ligt, een

misvatting die nog al te vaak gehanteerd wordt. Het tweede deel bevat survivaltips voor het kind: tools die kunnen helpen om uit de cirkel van het pestgedrag te ontsnappen. Alle betrokkenen worden in aparte hoofdstukken direct aangesproken, ook de pester. In derde instantie wordt ook aandacht besteed aan de belangrijke groep omstanders. Tot slot wordt een apart hoofdstuk besteed aan het fenomeen cyberpesten.

TokTok : herrie in het hok / Borghuis, Nico. - Nederland: YMCA Jeugdwerk, 2012. - educatieve handleiding (34 p.), spel (123 kaarten, handleiding). - ISBN: 8717953000262: 15,95 EUR (spel)
Doelgroep: 7-16 jaar

URL: http://www.tokkelnet.nl/educatieve_handleiding.pdf

URL: <http://www.tokkelnet.nl>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.6 tokt

Het spel TOKTOK werd gemaakt om de problematiek rond pestgedrag op een luchtige manier ter sprake te brengen in groepen kinderen en jongeren vanaf acht jaar. Het is een ervaringsgericht spel met een link naar cyberpesten. De spelers ervaren hoe een bepaalde positie binnen een pestsysteem voelt. Het spel kan gespeeld worden met 4 t/m 8 spelers en duurt 20 tot 40 minuten. Via de site Tokkelnet kan een educatieve handleiding gedownload worden. Deze bevat een theoretische verantwoording van het spel, werk- en gespreksvormen om bij het spel te gebruiken en verwijzingen naar literatuur over pedagogiek en pestgedrag.

Cybersense: Veilig en weerbaar online / Pimento. - Antwerpen:

Pimento, 2018. - 75 p.. - ISBN: 9789491850288

Doelgroep: 9-10 jaar 11-12 jaar

URL: <https://www.cybersense.be/>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.3.5 cybe

'Cybersense' is een lespakket over online weerbaarheid en cyberpesten voor het 5e en 6e leerjaar. Hoe gedraag je je bijvoorbeeld online en vermijd je cyberpesten? Wat zijn de leuke kanten van het internet? Het bestaat uit een offline en een online gedeelte. Deze papieren handleiding bevat 11 lessen. De bijhorende filmpjes staan op de website van Cybersense. De handleiding bevat tips en suggesties om gesprekken te voeren en achtergrondinformatie over cyberpesten en uitsluiting.

Samen de online wereld verkennen : een reisgids voor in de klas en thuis

/ Baas, Niels. - [Huizen]: Pica, 2015. - 223 p.. - ISBN: 978-94-91806-35-3:

26,95 EUR

Doelgroep: 7-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.3.6 same

Vindplaats Turnhout: WEL 2.3.6 same

Deze reisgids voor de online wereld beantwoordt in het eerste gedeelte de meest gestelde vragen van ouders en leerkrachten omtrent mediaopvoeding, en biedt praktische tips en handige oefeningen voor op school en thuis. In het tweede gedeelte komen de mogelijke gevaren in de online wereld aan bod zoals

cyberpesten, grooming en sexting. Het boek staat vol aanvullende tips van deskundigen en de kinderen zelf.

Kaartjes digitaal pesten / Vlottes, Alice. - Utrecht: APS/Pestweb, 2006., bevat: handleiding (1 p.), 10 series van 24 kaartjes in een opbergdoosje

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 digi

Een wachtwoord hacken, anonieme sms'jes sturen, klasgenoten virussen sturen, roddelen via msn, enz... Al deze vormen van digitaal pesten staan beschreven op deze kaartjes. De kaartjes zijn een hulpmiddel om digitaal pesten in de klas bespreekbaar te maken. Leerlingen leren nadenken over de verschillende vormen van cyberpesten en bespreken met elkaar wat ze ervan vinden. Geschikt voor een klas van 20 à 30 leerlingen.

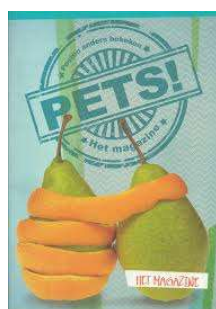
No Hate - Toolbox / Cadau, Alessandro; Cools, Hans; Hoogsteyns, Vera. - Antwerpen: Jong & Van Zin vzw, 2014. - ISBN: 978-94-91850-06-6: 23,00 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 noha ; WBE 4.4 noha

Vindplaats Turnhout: WBE 4.4 noha

De toolbox 'No Hate' is een educatief pakket voor het onderwijs en het jeugdwerk rond preventie van online haatspraak en cyberpesten. Het pakket biedt achtergrondinformatie voor de leerkracht of begeleider en enkele concrete werkvormen om met jongeren in gesprek te gaan rond haatspraak, internet, anonimiteit, communicatie, gevolgen van boodschappen en impact van alles wat er online gezegd wordt. Een aantal werkvormen zijn informatief van aard omdat kennis- en informatieoverdracht over dit thema belangrijk is. Daarnaast zijn er ook speelse en reflectieve werkvormen om eens op een andere manier bij het thema stil te staan. De werkvormen zijn gemakkelijk te gebruiken, zowel online als offline en vereisen weinig extra materiaal.

Pets! Pesten anders bekeken, het spel / Jong & Van Zin. - Antwerpen:

Jong & Van Zin, 2013. - handleiding 35 p., 1 bol wol, 72

opdrachtenkaartjes, 4 facebookberichtkaartjes, 1 papieren dobbelsteen, 1 opblaasbare bal: 20,00 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 pets

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.6 pets

Met dit spel staan de spelers stil bij uitsluiting en pesten in de groep, op een niet veroordelende manier. Het doel van het spel is een sterk vriendenweb te bouwen. Als groep doe je actieve opdrachten, denk je samen na en discussieer je over stellingen, om op die manier vriendschapsverzoeken te verdienen. Dat zijn geen gewone verzoeken: jongeren sturen een vriendschapsverzoek naar het talent van een ander. Door stil te staan bij de talenten die ze belangrijk vinden in een vriend en die vervolgens zichtbaar te maken in een web wordt die andere wat minder anders. Bovendien sluit je minder snel iemand uit in wie je kwaliteiten herkent die je belangrijk vindt. Het spel is geschikt voor 12- tot 18-jarigen. Er wordt ook aandacht besteed aan cyberpesten.

Het lespakket 'Stop Cyberpesten' / Broothaerts, Nel. - Brussel:

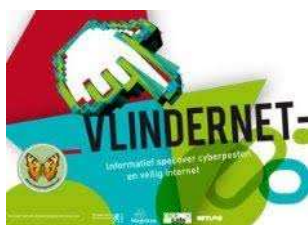
Child Focus, 2010. - 68 p.

Doelgroep: 11-12 jaar 13-14 jaar 15-16 jaar

URL: <https://bit.ly/3aqd5wO>

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 stop

Voor scholen is het vaak moeilijk te weten hoe ze moeten omgaan met het fenomeen cyberpesten. Child Focus ontwikkelde een lespakket dat scholen informatie biedt over de dynamieken van cyberpesten en kan helpen nadenken over een cyberpestbeleid. Het lespakket bevat ook een aantal methodieken voor leerkrachten in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs. Daarmee kan de groepsdruk die kinderen soms motiveert om te zwijgen, omgekeerd worden en motiverend werken om anderen te helpen. De publicatie kan worden gedownload of besteld bij de Cel Publicaties van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie van de Vlaamse Overheid.

Vlindernet : een informatief spel over cyberpesten en veilig

internet / Zinloos Geweld vzw. - Deurle: Zinloos Geweld vzw, 2011.

- speluitleg 12 p.; 30 situatiekaarten; 5 gevoelskaarten; 5

dobbelstenen; 5 gadgets; affiche: 30,00 EUR

Doelgroep: 11-16 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 vlin

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.6 vlin ; WEL 3.1.6 vlin

Dit spel, geschikt voor 3 tot 30 spelers tussen 10 en 15 jaar oud, is een speelse invalshoek om te praten over cyberpesten, de aanleiding ervan en de gevoelens en behoeften daarbij en hoe veilig om te gaan met internet. Het spel duurt tussen 1 à 2 uur (nabespreking inbegrepen).

Boost! : spel over puberteit / Follaets, Annelies; Luts, Evelien. -

Antwerpen: Jong & Van Zin, 2018. - ISBN: 978-94-91850-29-5

Doelgroep: 11-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 booo

Boost! is een spel over de puberteit voor kinderen en jongeren van elf tot en met veertien jaar. Via het spel krijgen ze inzicht in hun eigen vaardigheden, attitudes en kennis op het vlak van dit thema. Met dit spel leren jongeren te communiceren over de volgende thema's: weerbaarheid imago, seksualiteit, relaties, veranderingen aan het lichaam, online gedrag. Concreet gaan deelnemers in het spel op wandel door de stad en ontdekken allerlei informatie over de puberteit via de vraag-, opdracht- en discussiekaarten. Winnen doe je door het humeur van je personage te boosten.

E-cards : spelen met relaties, seksualiteit en nieuwe media / Van Decraen, Els. - Antwerpen:

Sensoa, 2010. - handleiding 28 p., 79 opdrachtkaarten, 21 www-kaarten, 6 blanco profielen met logboek: 40,00 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 e-ca

Vindplaats Turnhout: WEL 3.2 e-ca

E-cards is kant-en-klaar spel om met jongeren aan de slag te gaan rond relaties, seksualiteit en nieuwe media. De speldoos bevat vier spelmethodieken en al het materiaal waarmee jongeren in teams opdrachten kunnen vervullen. Zo leren ze spelenderwijs meer over hun online relationeel en seksueel gedrag. Elk van de methodieken gaat in op een specifiek aspect van veilig(er) internetten. Het "www-spel" is een digitaal misdadspel waarbij de teams trachten te achterhalen wie op welke manier grensoverschrijdend gedrag stelde. Bij "Cyberprofiler" proberen de teams van elkaar gegevens te ontfutselen via diverse opdrachten. Zo leren ze meer over online privacy. Bij "Dress me!" kunnen de groepen via opdrachten kledingstukken kopen waarmee men iemand kan aankleden die naakt op internet staat. Het online imago van jongeren wordt erin aangekaart. "Date me!" handelt over flirten en daten via internet. De jongeren kunnen in dit spel een date winnen met een mysterieuze beroemdheid. Met de opdrachtkaarten kunnen ook nieuwe spelvarianten worden verzonnen.

Maart

MAART:

WIJ BRENGEN VARIATIE IN SPEL EN LES

Opdrachtje

Neem één lesuur of één spel en verander het compleet. Omcirkel hoe je het normaal zou doen en verander het naar het tegenovergestelde. Zet talenten in de kijker en wees vooral creatief.

- Individueel vs. In groep
- Afstand vs. Lijfelijk
- Eenvoudig vs. Ingewikkeld
- Oppervlakkig vs. Persoonlijk
- Comfortabel vs. Uitdagend
- Competitie vs. Samenwerking
- Vooral denken vs. Vooral doen

Waarom is dit belangrijk?

Variatie zorgt ervoor dat elk kind of elke jongere een keer kan uitblinken. Daarnaast verhoogt het ook de betrokkenheid en zorgt het voor minder verveling.

Binnenklasdifferentiatie in de praktijk : ieders leerkracht realiseren /

Struyven, Katrien. - Leuven: Uitgeverij Acco, 2019. - 199 p.. - ISBN: 978-94-6379-679-8: 29,50 EUR

Vindplaats Antwerpen: ro 6 binne

Vindplaats Turnhout: ro 6 binne

Binnenklasdifferentiatie in de praktijk maakt het haalbaar om ieders leerkracht te realiseren. Het boek zet je op weg met een stapsgewijze aanpak, creatieve tips en suggesties. Beschrijvingen uit de klaspraktijk in basisonderwijs en secundair onderwijs maken het differentiëren levensecht. Het BKD-leerkrachtmodel vormt de rode draad. Toch kan je elk hoofdstuk ook apart raadplegen. Zo laat dit boek ook differentiatie toe bij de lezer. Bedoeld voor leerkrachten (in opleiding) en begeleiders van pedagogisch-didactische processen op school.

Differentiëren is te leren! Omgaan met verschillen in het basisonderwijs / Bouwman, Aafke; Hogeboom, Boudewijn; Loman, Els; Brouwer, Geraldine; Bruning, Inke. - Amersfoort: CPS, 2018. - 181 p.. - ISBN: 978-90-6508-137-7: 29,90 EUR
Vindplaats Antwerpen: ro 6 diff
Vindplaats Turnhout: ro 6 diff

Sinds in 2013 de eerste versie van dit boek verscheen, is er veel gebeurd. Niet alleen op het gebied van wet- en regelgeving, maar bijvoorbeeld ook qua digitale hulpmiddelen die beschikbaar zijn. Deze herziene editie is wederom een praktisch basisboek, waarmee leerkrachten stap voor stap leren hoe zij kunnen differentiëren voor de slimme leerling en voor de leerling die extra uitleg, oefenstof en feedback nodig heeft. Vertrekpunt is uiteraard de basisles. Het boek begint met het waarom. Hoofdstuk 1 gaat in op recente ontwikkelingen in het onderwijsbeleid die het belang van differentiatie onderstrepen. Hoofdstuk 2 beschrijft de visie op differentiëren. In hoofdstuk 3 staan de auteurs stil bij de voorwaarden om te kunnen differentiëren. Hoofdstuk 4 handelt over het clusteren van leerlingen en het opstellen van een groepsoverzicht en een groepsplan. In hoofdstuk 5 behandelen ze de differentiatie in doelen, leerstof en tijd, waarna hoofdstuk 6 dieper ingaat op instructie en organisatie. Vervolgens staat het differentiëren met jonge kinderen centraal. In hoofdstuk 8 sluiten ze af met een schoolbeleid voor differentiatie en het belang van professionalisering van leerkrachten op dit vlak.

5 minuten creatief denken / van der Kooij, David. - Helmond: OMJS, [s.a.]. - 40 spelkaarten, 3 handleidingkaarten: 19,95
Doelgroep: 5-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.2 5min

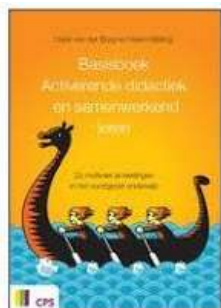
5 minuten creatief denken bestaat uit 40 kaartjes, met daarop een korte activiteit die het creatief denken van de leerlingen spelenderwijs stimuleert en ontwikkelt. Daarnaast geeft elke kaart aan voor welke leeftijd het geschikt is, welke benodigdheden je moet voorzien, welke subvaardigheden deze activiteit stimuleert, en af en toe een tip of variatie om de opdracht makkelijker of net uitdagender te maken. Zoals de titel van het spel aangeeft, nemen de meeste opdrachten slechts 5 minuten in beslag tot maximum 15 minuten. Voor welke leeftijd deze activiteit is. De denkvaardigheid of attitude die je door deze activiteit stimuleert. De benodigdheden. Meestal zijn dit eenvoudige, voor de hand liggende voorwerpen. De uitleg van de activiteit. Soms een tip of suggestie voor variatie.

5 minuten spelletjes : 5 minuten coöperatief / Bazalt. - Helmond: OMJS, 2015. - 40 spelkaarten, 3 handleidingkaarten: 19,95 EUR
Doelgroep: 5-12 jaar
URL: <http://www.5minutenspelletjes.nl>
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.2 5min

Het doel van de 5 minutenspelletjes is leraren en activiteitbegeleiders inspiratie bieden, om een brug te slaan tussen twee perioden van inspanning. Het doel van '5 minuten coöperatief' is activiteiten aanbieden waarbij iedere leerling actief en betrokken samenwerkt. Op de kaarten zijn een

aantal eenvoudig uit te voeren didactische structuren te vinden. Dit zijn gestructureerde samenwerkingsvormen waarbij leerlingen specifieke stappen volgen, gericht op interactie met elkaar en/of de lesstof. Ze zijn bruikbaar voor onderwijsinhoudelijke doelen: voorkennis activeren, lesstof inoefenen, reflecteren of evalueren. Ze kunnen ook ingezet worden voor interpersoonlijke doelen: groepsgevoel versterken, zorgen dat iedereen met elke leerling wil samenwerken. Op de kaarten staat aangegeven om welke soort werkvorm het gaat en voor welke leeftijdsgroep deze geschikt is.

Basisboek Activerende didactiek en samenwerkend leren. Zo motiveer je leerlingen in het voortgezet onderwijs / Van der Burg, Carel. -

Amersfoort: CPS onderwijsontwikkeling en advies, 2008. - 116 p.. - ISBN: 978-90-6508-594-8: 32,88 euro

Doelgroep: 11-12 jaar 13-14 jaar 15-16 jaar 17-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.1 basi

Activerende didactiek en samenwerkend leren (ADSL) is een verzamelnaam voor werkvormen en ideeën die ervoor kunnen zorgen dat leerlingen beter en actief samenwerken, gemotiveerd en betrokken zijn en daardoor ook beter leren. Het geeft tips om de inhoud van een les op een andere manier over te brengen. Aan de hand van een aantal praktijkvoorbeelden zie je welk effect deze aanpak en werkvormen hebben. Bovendien heeft ADSL oog voor meervoudige intelligentie en wordt de diversiteit binnen de klas op een positieve manier benut.

Activerende en passende werkvormen: naar meer variatie en motivatie in de les: werken aan 21ste eeuwse vaardigheden / Van den Burg, Carel. -

Utrecht: EDG media, 2017. - 115 p.. - ISBN: 978-90-6508-020-2: 29.90 EUR

Doelgroep: 11-12 jaar 13-14 jaar 15-16 jaar 17-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 acti

Op basis van een aantal theoretische principes wil dit boek aanpakken en modellen bieden om leerlingen te motiveren, te activeren, effectief te laten leren en variatie te brengen in de les. Centraal staat hierbij het leren van de leerlingen, dat vorm wordt gegeven door het inzetten van bij de doelen en leerlingen passende werkvormen. In enkele inleidende hoofdstukken geeft het boek een theoretische inleiding en een praktische handleiding om werkvormen in een lesvoorbereiding in te werken en de juiste werkvorm aan de juiste doelstellingen te koppelen. Hoofdstuk 5 bevat een overzicht van verschillende werkvormen. Elke werkvorm wordt visueel toegelicht met een pictogram, in verschillende stappen uitgelegd en vervolledigd met enkele mogelijke concrete toepassingen in verschillende vakken. In hoofdstuk 6 wordt er ook aandacht besteed aan digitale werkvormen.

Activerende werkvormen : voortgezet onderwijs / van Dijk, Peter; van der Laan, Eksbeth; Flokstra, J.H.. - Enschede: SLO, 2006. - 87 p.

Doelgroep: Volwassenen 13-14 jaar 15-16 jaar 17-18 jaar

URL: <http://www.slo.nl/downloads/archief/activerende-werkvormen.pdf>

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 acti ; TAAL 5.1 acti

Deze bundel bevat een verzameling van 100 verschillende werkvormen, verdeeld over 12 hoofdstukken. Ze dienen als inspiratie om variatie te brengen in werkvormen gehanteerd in alle vakken van het secundair onderwijs.

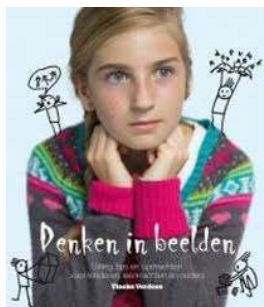
Het didactische werkvormenboek : variatie en differentiatie in de praktijk / Hoogeveen, Piet; Winkels, Jos. - Assen: Koninklijke Van Gorcum, 2014. - 375 p.. - ISBN: 978-90-232-5276-4: 39,95 EUR
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 dida

Dit boek biedt de (toekomstige) leerkracht een praktisch overzicht van bijna 250 didactisch onderbouwde werkvormen. Het legt de link naar de theorie en helpt leerkrachten om voor iedere onderwijsvraag de juiste werkvorm te kiezen. In deze herziene editie van 'Het didactische werkvormenboek' besteden de auteurs de nodige aandacht aan de inzet van nieuwe media als werkvorm of als hulpmiddel bij werkvormen. Ook is het hoofdstuk over activerende didactiek uitgebreid. De toenemende verantwoordelijkheid van leerlingen voor hun leerproces, heeft namelijk ook gevolgen voor de keuze van de juiste werkvormen.

In actie! Toolbox voor activerende werkvormen / [s.n.]. - Kapellen: Pelckmans, 2014. - handleiding (Nl en Fr), 24 rode, 24 oranje, 24 groene, 24 blauwe kaarten. - (Zo gezegd). - ISBN: 9789028980297: 15,00 EUR
Doelgroep: Volwassenen 7-8 jaar 9-10 jaar 11-12 jaar 13-14 jaar 15-16 jaar 17-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 inac
Vindplaats Turnhout: WEL 3.5.2 inac ; WEL 2.5.2 inac

'In actie!' is een toolbox voor activerende werkvormen. Bruikbaar voor groepsvorming, interactie in de groep, differentiatie, ...

Denken in beelden : uitleg, tips en opdrachten voor kinderen, leerkrachten en ouders / Verdoes, Tinneke. - Amsterdam: SWP, 2013. - 79 p.. - ISBN: 978-90-8560-653-6: 27,50 EUR
Doelgroep: 7-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.5 denk
Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.5 denk

Hoewel beelddenken een relatief recent begrip is waar nog onderzoek moet rond gebeuren, wordt stilaan erkend dat sommige kinderen (en volwassenen) eerder denken in beelden dan in woorden. Zij verwerven, verwerken en reproduceren informatie op een 'andere' manier dan de meeste mensen. Beelddenken komt vrij veel voor in combinatie met bijvoorbeeld dyslexie, ADHD, stoornissen in het autistisch spectrum, dyspraxie en dyscalculie. In Denken in beelden wordt op een eenvoudige manier uitgelegd wat beelddenken betekent, hoe het werkt in de hersenen, wat er gebeurt, wanneer het gebeurt en waarom het gebeurt. Het boek is gericht naar kinderen die denken in beelden, hun ouders, leerkrachten, begeleiders, therapeuten en centra Jeugd en Gezin. Beelddenken wordt in dit boek niet zozeer gezien als een stoornis maar als een talent. De voorbeelden en de problemen die kinderen kunnen tegenkomen met leren zijn herkenbaar. De opdrachten

voor onder andere taal en rekenen kunnen de kinderen helpen om de leerstof beter te begrijpen en op tijd klaar te geraken met hun werk.

De jonge beelddenker : uitleg, tips en opdrachten voor leerkrachten en ouders / Verdoes, Tineke. - Amsterdam: SWP, 2014. - 109 p.. -

ISBN: 978-90-8850-464-8: 31,00 EUR

Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar 7-8 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.5.6 jong

Hoewel beelddenken een relatief recent begrip is waar nog onderzoek moet rond gebeuren, wordt stilaan erkend dat sommige kinderen (en volwassenen) eerder denken in beelden dan in woorden. Zij verwerven, verwerken en reproduceren informatie op een 'andere' manier dan de meeste mensen. Beelddenken komt vrij veel voor in combinatie met bijvoorbeeld dyslexie, ADHD, stoornissen in het autistisch spectrum, dyspraxie en dyscalculie. In de jonge beelddenker wordt aan de hand van praktijkvoorbeelden, casussen en tips uitgelegd hoe je als leerkracht of ouder kinderen kunt ondersteunen. Het boek gaat in op de kenmerken van beelddenken, het sorteergedrag, de manier van problemen oplossen, leren door middel van beleving, en het plannen en organiseren in de kleuterklas en de eerste graad van het lager onderwijs. Aan de hand van taal- en rekenvoorbeelden wordt getoond hoe je rekening kunt houden met beelddenkers in deze leeftijdsgroepen.

Differentiatie in de klas / Heylen, Ludo; Maes, Joost; Van Gucht, Ivan. -

Averbode: CEGO Publishers, 2013. - 48 p.. - (Cegopracticum : motiverend onderwijs; 1). - ISBN: 978-90-77343-24-1: 12,00 EUR

URL: <http://cegopracticum.biglaunch.net>

Vindplaats Antwerpen: ro 6 moti

Dit boek is onderdeel van een drieluik, bestaande uit een publicatie over differentiatie, een publicatie over werken vanuit talenten en een publicatie over evalueren. Deze drie onderwerpen hebben te maken met een visie op leren die vertrekt vanuit de motivatie van kinderen. De onderwerpen zijn met elkaar verweven, maar kunnen ook op zichzelf bekeken worden. In dit boek worden verschillende manieren beschreven om werk te maken van differentiatie, o.a. coöperatief differentiëren, effectieve instructie met het 4-sporenbeleid, contractwerk en werkwinkels in de klas. Daarbij is het uitgangspunt dat er moet gekozen worden voor de manier die het kind nodig heeft. Het laatste hoofdstuk gaat in op de competenties die een leerkracht nodig heeft om te kunnen omgaan met verschillen. Op de website bij de reeks kunnen extra documenten gedownload worden.

Structureel Coöperatief Leren. Hét internationaal standaardwerk /

Kagan, Spencer. - Vlissingen: Bazalt, 2004. - 252 p.. - ISBN: 978-90-74233-13-2: 69,00 euro

Vindplaats Antwerpen: ro 3 stru ;

Dit boek is een vertaling van de door dr. Spencer Kagan ontwikkelde methode voor effectief samenwerken. Er worden allerlei voorbeelden aangereikt die coöperatief leren op optimale wijze toepassen. De theorie van Coöperatief Leren wordt hier rechtstreeks vertaald naar de

dagdagelijkse onderwijspraktijk. Leerlingen worden actief betrokken bij de les, waarbij tevens een groot arsenaal sociale vaardigheden geoefend wordt. Dit boek belicht duidelijk wat het verschil is tussen gewoon groepswork en gestructureerd coöperatief leren en toont de meerwaarde van die laatste aanpak voor zowel leerkracht als leerling. Leerkrachten die deze aanpak hanteren zijn enthousiast. Zij ondervinden dat je deze werkwijze in elke bestaande les kunt inbouwen dat die les daarmee op een hoger niveau aangeboden wordt.

YogaBingo / Purperhart, Helen; van Amelsfort, Barbara. -

Groningen: Uitgeverij de Zaak, 2013. - 31 kaarten, 54

bingoblaadjes. - ISBN: 9789077770719: 19,95 EUR

Doelgroep: 5-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 yoga

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 yoga

Dit is een variatie op het aloude Bingo. YogaBingo speel je net als gewone Bingo, maar er is een leuk en nieuw spelelement toegevoegd. Nadat de Bingo is gevallen komt de groep in beweging en worden alle yogahoudingen op de winnende Bingokaart met elkaar gedaan. YogaBingo dient een tweeledig doel. Je speelt gezellig samen en tegelijkertijd maken de oefeningen je lichaam flexibel en sterk. De yogakaarten van YogaBingo zijn een aanvulling op de kinderyogakaarten. Het spel bevat heel veel nieuwe speelse kinderyogahoudingen met daarbij een vraag die inzicht geeft in jezelf.

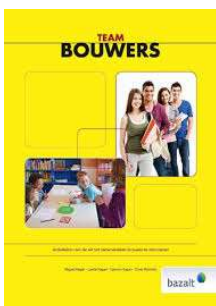
Belevend leren : ideeën om beelddenkers bij de les te houden /

Verdoes, Tineke. - Amsterdam: SWP, 2015. - 127 p.. - ISBN:

9789088505232: 22,50 EUR

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.1 bele

Na een theoretische oriëntatie die o.a. ingaat op begripsvorming rondom de term beelddenken, de rol van executieve functies bij het leren van kinderen, verschillende leerstijlen, de werking van de linker- en rechterhersenhelft, volgt de praktijk. Verschillende casussen en informatieve citaten bieden inzicht bij het organiseren van het klassenmanagement, het gebruik van het digibord, letters leren, woordherkenning en handvatten om de les een belevendleerles te laten zijn.

TeamBouwers. Activiteiten om de wil tot samenwerken in teams te stimuleren /

Kagan, Miguel; Kagan, Laurie; Kagan, Spencer; et al.. - Vlissingen: RPCZ Educatieve uitgaven, 2004. - 217 p.. - ISBN: 90-74233-30-9: 79,82 euro

Doelgroep: 5-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.1 bouw

Een beschrijving van veertien soorten activiteiten om het samenwerken tussen leerlingen gestructureerd te oefenen, in groepjes van vier leerlingen die in een bepaalde periode veel samenwerken. Er wordt uitgegaan van de ideeën van Meervoudige Intelligentie, Coöperatief Leren en TEAM Klassenmanagement. De activiteiten zijn eenvoudig, leuk en gaan niet over het werk of de leerstof. De teambouwers worden

duidelijk stap-voor-stap beschreven, geïllustreerd met foto's en aangevuld met werkbladen voor direct gebruik in de praktijk. In eerste instantie is het bedoeld voor leerkrachten in het basisonderwijs, maar voor docenten in het voortgezet onderwijs kan het ook inspirerend werken.

April

APRIL:

WIJ ZOEKEN SAMEN NAAR OPLOSSINGEN

Opdrachtje

Verdeel je groep in duo's en laat hen nadenken over deze vragen: wanneer heb je voor het laatst ruzie gemaakt? Heb je het opgelost? Indien wel: hoe? Indien niet: hoe zou je het kunnen aanpakken? Laat elk duo in de grote groep een goede tip voorstellen.

Waarom is dit belangrijk?

Samenleven brengt soms spanning mee. Die is gelukkig meestal op te lossen door erover te praten. Kinderen en jongeren van jongsaf de kans geven om hierin te oefenen, is een cadeau voor hun leven.

GC Communicatie- en ontmoetingskit 1e graad / [s.n.]. - Averbode:

Altiora, 2016. - handleiding, 4 gevoelsmaskers, 16 gevoelenskaarten, 16 behoeftekaarten, A2 gevoelensposter, A2 behoefteposter, 2 stokpoppen met opzetvoet. - ISBN: 9789031741625: 42.00 EUR

Doelgroep: 5-8 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 comm

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 comm

De communicatie- en ontmoetingskit bevat flexibele en kindvriendelijke materialen om rond conflicten, weerbaarheid, verbondenheid, gevoelens, behoeften te werken. Het is een hulpmiddel om kinderen op een gepaste manier met elkaar te leren omgaan, en met elkaar en volwassenen te communiceren. Het is gebaseerd op de principes van Geweldloze Communicatie van psycholoog Marshall Rosenberg. Aangevuld met de handpoppen kan je kinderen vertrouwd maken met deze principes.

GC Communicatie- en ontmoetingskit 2e graad / [s.n.]. - Averbode:

Altiora, 2016. - handleiding, 32 gevoelenskaarten, 32 behoeftekaarten, A2 gevoelensposter, A2 behoefteposter, A2 poster stappenplan: 39.00 EUR

Doelgroep: 7-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 comm ;

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 comm

GC Communicatie- en ontmoetingskit 3e graad / [s.n.]. -

Averbode: Altiora, 2016. - handleiding, 14 vloermatjes (A4), 48 gevoelenskaarten, 48 behoeftekaarten. - ISBN: 978-90-317-4191-5: 49.00 EUR

Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 comm

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 comm

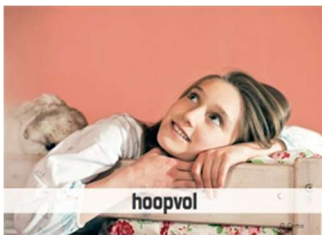

GC Gevoelens- en behoeftekaartjes voor de 1e graad van het lager onderwijs / [s.n.]. - Averbode: Altiora, 2016. - 2x 16 kaartjes. - ISBN: 9789031711925: 4,95 EUR
Doelgroep: 5-8 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 gevo
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 gevo

Deze kaartjes zijn flexibel inzetbaar materiaal om rond conflicten, weerbaarheid, verbondenheid, gevoelens, behoeften te werken met kinderen van de 1ste graad, 2de of 3de graad van lager onderwijs. De set voor de derde graad bestaat uit foto's i.p.v. tekeningen. Ze zijn allen gebaseerd op het principe van geweldloze communicatie van Rosenberg.

GC Gevoelens- en behoeftekaartjes voor de 2e graad van het lager onderwijs / Bergmans, Hedwig. - Averbode: Altiora, 2017. - 2x 32 kaartjes. - ISBN: 9789031711932: 7,95 EUR
Doelgroep: 7-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 gevo
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 gevo

GC Gevoelens- en behoeftekaartjes voor de 3e graad van het lager onderwijs / Bergmans, Hedwig. - Averbode: Altiora, 2017. - 2x 48 kaartjes. - ISBN: 978-90-317-1194-9: 9,95 EUR
Doelgroep: 9-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 gevo
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 gevo

GC Handpoppen Geweldloze Communicatie / [s.n.]. - Averbode: Altiora, 2016. - 2 handpoppen (Giraf en jakhals). - ISBN: 9789031735914
Doelgroep: 3-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 hand
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 hand

Het principe van Geweldloze Communicatie van Marshall Rosenberg gebruikt twee dieren die symbool staan voor een manier van communiceren: de giraf (symbool voor Geweldloze Communicatie) en de jakhals (symbool voor taal van geweld). Voor het aanleren van de principes van Geweldloze Communicatie is er deze poppenset. De poppenset kan ook samen ingezet worden met de communicatie- en ontmoetingskits voor de eerste, tweede, en derde graad van het lager onderwijs

GC Luisteren en spreken vanuit het hart - posterset / [s.n.]. - Averbode:

Altiora, 2016. - koker met 7 posters

Doelgroep: 6-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 luis

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 luis

Met deze 7 posters kan gewerkt worden rond Verbindende Communicatie en Geweldloze Communicatie met kinderen van 6 tot 12 jaar. Ze kunnen ingezet worden samen met de GC communicatie- en ontmoetingskits en poppenset - Geweldloze Communicatie.

Gedachte-kracht behoeftekaarten / Hage, Nicole; van der Vliet,

Ilse. - Huizen: Bewustzijn in Bedrijf, 2015. - 54 kaarten. - ISBN:

9789081892346

Doelgroep: 7-12 jaar

URL: <http://www.bewustzijninbedrijf.nl/gedachte-kracht.nl/xtrdownloads.html>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.5 geda

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.5 geda

Met de Gedachte-Kracht Behoeftekaarten kan je spelenderwijs leren wat behoeften zijn. In het doosje vind je 27 kaartjes met afbeeldingen van behoeften, spel- en gespreksuggesties en 51 quizvragen. De 27 kaartjes duiden de behoeften met behulp van een tekening en woorden. Enkele behoeften zijn 'begrepen worden', 'veilig zijn', 'bewegen', 'uitdaging', of 'een eigen plek'. De spelsuggesties geven spelideeën om met de behoeftekaartjes aan de slag te gaan. De quiz-kaarten bevatten tot slot per kaart drie zinnen die mensen wel eens zeggen. De zinnen gaan van gemakkelijk naar moeilijk. De bedoeling is om te raden welke behoefte degene die deze zin zegt, zou kunnen hebben. De kaart zelf geeft enkele suggesties. Het spel is gebaseerd op de theorie van 'Geweldloze communicatie' van Marshall Rosenberg. Op de website van Gedachte-kracht zijn ook nog extra downloads terug te vinden.

Op zoek naar de kleine giraf : geweldloos communiceren voor en met

kinderen / Stichting De Kleine Giraf. - Enschede: Stichting De Kleine Giraf,

2014. - 48 p.: 9,00 EUR

Doelgroep: 8-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.5 opzo

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.5 opzo

Dit boekje is bedoeld voor kinderen (8-10 jaar) en volwassenen die - in welke vorm dan ook - samen met kinderen willen werken aan Geweldloos Communiceren. De verhalen en bijbehorende oefeningen nodigen uit om spelenderwijs kennis te maken met Geweldloos Communiceren. Kinderen kunnen de verhalen zelfstandig of met elkaar lezen en zo ook de oefeningen doen. Er kan klassikaal of individueel mee gewerkt worden, op school of thuis. Ze kunnen aanvullend gebruikt worden bij bestaande programma's die aandacht schenken aan communicatie, weerbaarheid en burgerschapsvorming.

Gevoelens- en behoefte spel / Van Bladel, Corry Laura; Slegers, Maja. - Mechelen: Jeugd en Vrede, 2011. - set van 4 doosjes met elk 62 speelkaarten + 2 kaarten speluitleg (K1: enkel foto, K2: enkel gevoelswoord, K3: foto + gevoelswoord, K4: behoefte): 20,00 EUR
Doelgroep: 7+
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.2 gevo ; WEL 2.1.2 gevo

Wanneer we onze gevoelens kennen en kunnen verwoorden, kunnen we een duidelijker beeld krijgen van onze vervulde en onvervulde behoeften. Door het spelen van het gevoelens- en behoefte spel wordt de woordenschat verruimd om gevoelens en behoeften genuanceerder te kunnen benoemen. Bovendien worden de spelers meer bewust van, en krijgen ze voeling met hun gevoelens en behoeften. Het ideeëngoed van dit spel sluit aan bij de visie van Marshall Rosenberg op Geweldloze Communicatie. Het spel is geschikt voor kinderen (vanaf zes jaar), jongeren en volwassenen. Aan de hand van deze kaartjes kunnen ze meer tot the point komen en hun communicatie helderder maken. Het spel kan gespeeld worden in verschillende contexten zoals jeugdbeweging, school, gezin, team, enz. Ze zijn een handig hulpmiddel voor bijvoorbeeld het evalueren van een activiteit, het bespreken van een pestproblematiek, het voorbereiden of structureren van een gesprek, het vertellen van verhalen, enz.

Rebelleren kan je leren : deep democracy met kinderen en jongeren / Matheusen, Fanny. - Kalmthout: Pelckmans Pro, 2020. - 223 p.. - ISBN: 978-94-6337-243-5: 26,50 EUR
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 rebe ;
Vindplaats Turnhout: WEL 3.5.2 rebe

'Rebelleren kan je leren' wil begeleiders van kinderen en jongeren, in het onderwijs en ook daarbuiten, onmisbare levenscompetenties aanreiken. De samenleving van vandaag heeft nood aan mensen die samenwerken, leiderschap tonen en creatief en innovatief denken. Na een kennismaking met Deep Democracy, de methode voor besluitvorming en conflicthantering, gaat de auteur op zoek naar praktijkgerichte toepassingen van de methode voor de leefwereld van kinderen en jongeren.

Verbindende communicatie: Gevoels- en behoeftekaarten / Tielemans, Erwin; Sneider, Kai. - Schelle: Human Matters & Con+act, 2016. - 55 gevoelskaarten, 50 behoeftekaarten, 5 instructiekaarten. - ISBN: 9789082107470
Doelgroep: 9+
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.5 verb
Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.5 verb

De Gevoels- en behoeftekaarten zijn een tool om te werken rond Verbindende Communicatie. Het speldoosje bevat geïllustreerde, kleurrijke kaarten: 55 gevoelskaarten en 50 behoeftekaarten. Op elke kaart staat de behoefte of het gevoel ook in één of meerdere woorden omschreven. In het pakket zitten ook enkele instructiekaarten met mogelijke werkvormen zoals: 'Orden de gevoelskaarten naar intensiteit', 'Kies een gevoelskaart en beeld ze uit', of 'Denk aan een recente onaangename situatie. Welke behoefte was niet vervuld'. Er worden zowel laag- als hoogdrempelige werkvormen voorgesteld.

Alternatieven voor ruzie maken. Een nieuwe aanpak van conflicten op school. Spelletjes en activiteiten om nieuwe gedragsregels bij conflictsituaties uit te proberen / Benner, Tilo. - Katwijk: Panta Rhei, 2007.

- 120 p., met: ill.. - ISBN: 978-90-76771-99-1: 12,50 euro

Doelgroep: 9-16 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.5 alte

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.5 alte

Dit boek biedt de leerlingen van 10 tot 16 jaar talrijke mogelijkheden om hun conflicten op niet-gewelddadige manieren op te lossen. Door middel van oefeningen, groepsspelen en rollenspelen oefenen ze alternatief gedrag. Het boek is zeer methodisch van opzet: het begint steeds met de versterking van de persoonlijkheid van de leerlingen, gevolgd door communicatiespelletjes. Daarna kan een keuze gemaakt worden uit thematische rollenspelen. Met veel kopieervoorbeelden die door de leerlingen gebruikt kunnen worden.

Ik, jij, wij, samen : een kijkboek met versjes / Amant, Kathleen. - [Sint-Niklaas]: Abimo, 2015. - 22 p.. - ISBN: 978-94-6234-354-2: 14,95 EUR

Doelgroep: 3-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.4 ikji

Vindplaats Turnhout: WEL 1.1.4 ikji

Kijkboek met versjes waarin kleuters kunnen ontdekken hoe ze kunnen samenspelen. Op elke dubbele pagina vind je rechts enkele tekeningen met informatie rond anders-zijn, wat zijn vrienden, samenspelen, vrienden maken en nee zeggen. Rechts vind je telkens een versje rond dat thema. In een tweede deel vind je per thema nog een grote plaat met een tweede versje en een reflectie- en zoekvraag bij het thema en de plaat.

Onze klas, ons team : bouwen aan een positieve groep : lessenspakket sociale vaardigheden om pesten preventief en oplossingsgericht aan te pakken – eerste tot zesde leerjaar / Smeyers, Anouk; Ockerman, Els; Vosters, Chris. - Kalmthout: Abimo, 2015. - veelv. gepag.. - ISBN: 978-94-6234-409-9: 49,50 EUR per map

Doelgroep: 6-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 onze

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 onze

'Onze klas, ons team' biedt concrete activiteiten om een positieve groepsvorming te stimuleren. Gedurende het schooljaar oefenen de leerlingen sociale vaardigheden zoals samenwerken, respect voor elkaar, gevoelens herkennen en ermee omgaan, leren omgaan met verschillen, effectief communiceren, conflicten en pestsituaties oplossen... Het pakket bestaat voor elk leerjaar uit 9 thema's met voor iedere maand een breed inzetbare les bestaande uit meerdere activiteiten. Binnen elk thema wordt ingezoomd op specifieke vaardigheden. De kinderen worden hierbij begeleid door Kiko en Flo, de sfeermaatjes van de klas. Deze figuren groeien jaar na jaar mee met de

kinderen. De nodige verhalen, tekeningen en materialen op kopieerbladen zijn bijgevoegd na elk thema.

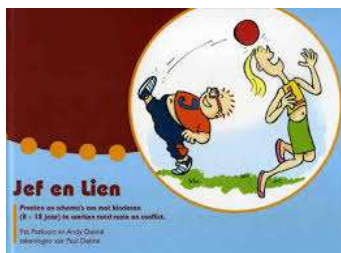
Spelletjes voor sociale competentie : samen staan we sterk! : 80 korte spelletjes voor kinderen van 4-10 jaar / Portmann, Rosemarie. - Katwijk: Panta Rhei, 2016. - 96 p.. - ISBN: 978-90-8840-143-5: 14,50 EUR
Doelgroep: 3-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 spel

Sociale competenties houdt in dat kinderen allerlei sociale activiteiten verrichten waarbij ze relaties aangaan met anderen en rekening houden met elkaar. Dit boek laat zien hoe kinderen zich deze vaardigheden eigen kunnen maken via spel. Ze leren dit op een speelse manier aan de hand van in totaal 77 spelletjes met een duidelijke leeftijds aanduiding, een ophijsting van de doelen en enkele suggesties voor reflectie met de kinderen. Het boek is opgedeeld in de categorieën: empathie ontwikkelen, communiceren en rekening houden met elkaar, samenwerking en teamvorming, conflictoplossing en verantwoordelijkheid opnemen.

Kinderen en... omgaan met conflicten / Poort - van Eeden, Janne; Nijenhuis, Marita. - Amersfoort: Kwintessens, 2011. - 11 + 32 + 30 + 54 + 44 p.. - (Kinderen en ..). - ISBN: 978-90-5788-310-1: 149,50 EUR
Doelgroep: 3-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.5 conf

Het uitgangspunt van 'Kinderen en...omgaan met conflicten' is dat conflicten bij het leven horen. Als ze leiden tot aanvaardbare oplossingen, dan dragen ze bij tot de ontwikkeling van het kind. De map bestaat uit een praktische handleiding en een katern per leeftijdsgroep. Per leeftijdsgroep zijn er 9 à 10 lessen met activiteiten, oefeningen en verhalen die kinderen stimuleren in het aanwenden van creativiteit om vanuit een positieve invalshoek om te gaan met conflicten. Het doel is om inzicht te krijgen in het ontstaan van conflicten, steeds vaker te komen tot constructieve oplossingen en op zoek te gaan naar 'win-win-situaties'.

Jef en Lien : prenten en schema's om met kinderen (8-12 jaar) te werken rond ruzie en conflict / Patfoort, Pat; Delmé, Andy. - Mechelen: Jeugd & Vrede vzw, 2008. - 46 p.. - ISBN: 97890546110090: 24,00 EUR (boek + posters)
Doelgroep: 7-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.5 jefe
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.5 jefe

Dit boek wil kinderen met aantrekkelijke prenten en eenvoudige schema's helpen aanleren hoe ze beter met elkaar kunnen omgaan, zodat er minder ruzies en pesterijen voorkomen en iedereen zich meer gewaardeerd voelt en 'goed in zijn/haar vel zit'. De inleiding geeft begeleidend commentaar om elk van de 18 stappen zo goed mogelijk samen te kunnen doorlopen. Een aanvullende set van drie posters toont de belangrijkste prenten en schema's.

SOS Conflict! Concrete werkvormen voor geweldloos opvoeden en begeleiden / Van Bladel, Corry Laura. - Sint-Niklaas: Abimo Uitgeverij, 2009. - ISBN13 978-90-5932-492-3
Doelgroep: 9-16 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.5 soc

Dit boek begint met een bondige en duidelijke voorstelling van de theorie van Pat Patfoort en Marshall Rosenberg, geïllustreerd met voorbeelden uit de praktijk en het leven. Hun geweldloze gedachtegoed geeft inzichten op het ontstaan van geweld, conflicten en misverstanden in communicatie en biedt concrete handvatten om op een constructieve manier met elkaars verschillen om te gaan. Na het theoretisch gedeelte volgt een pakket met allerlei activiteiten en werkvormen om het geweldloze gedachtegoed door te geven aan kinderen en jongeren. Het pakket is samengesteld voor gebruik in groepen (in klasverband, bij clubs, verenigingen, leefgroepen...). Op de cd-rom staat allerlei kant-en-klaar materiaal, zoals spelletjes, invulbladen en fotomateriaal. Het is in de eerste plaats gericht op de leeftijdscategorie 10 tot 15 jaar, maar kan evengoed inspirerend werken bij zowel jongere als oudere kinderen.

Conflicten geweldloos oplossen. Een praktisch werkboek met spelen en oefeningen voor het voortgezet onderwijs / Walker, Jamie. - Katwijk: Panta Rhei, 2001. - 166 p.. - ISBN: 90-76771-18-9: 14,50 euro
Doelgroep: 11-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.5 conf
Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.5 conf

Dit boek bevat een verzameling interactiespelen en rollenspelen, enerzijds gericht op het bewust worden van (potentiële) conflictsituaties, anderzijds op interventie bij en preventie van conflicten. De spelen zijn eigenlijk bedoeld om in aparte 'spel-uren' uitgevoerd en besproken te worden, of tijdens speciale projectdagen of werkweken. Ze kunnen eventueel in de lessen Nederlands, drama, godsdienst/levensbeschouwing, of tijdens mentoruren uitgevoerd worden. De spelen en oefeningen zijn in zes categorieën verdeeld: elkaar beter leren kennen, het gevoel van eigenwaarde stimuleren, communicatie, samenwerking, conflicten die voortkomen uit traditionele rolpatronen, conflicten geweldloos oplossen. Met een uitgebreide toelichting voor de docent.

Samen wijs! Herstelgericht werken op school / Ligand. - Leuven: Acco, 2014. - 172 p.. - ISBN: 978-90-334-9797-1: 30,00 EUR
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.5 same ;
Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.5 same

'Samen wijs!' beschrijft hoe herstel/herstelgericht werken/herstellend handelen en de daaraan gekoppelde methodieken de relaties binnen een (school)gemeenschap kan bevorderen, onderhouden en herstellen terwijl elk van de leden daarbij zijn/haar verantwoordelijkheid kan nemen. In het eerste hoofdstuk wordt uitgelegd wat de auteurs verstaan onder de herstellingsfilosofie. Hoofdstuk 2 behandelt de belangrijkste methodieken binnen het herstellend handelen en hoe deze zich tot elkaar verhouden op het proactie-preventie-

curatie continuüm. In hoofdstuk 3 wordt omschreven waardoor een herstelgerichte houding zich laat kenmerken. Hierbij gaat het onder meer over het belang van een reflecterende houding en legt men linken met inzichten uit de Nieuwe Autoriteit en Geweldloze Communicatie. Hoofdstuk 4 besteedt uitgebreid aandacht aan de verschillende uitdagingen en valkuilen die gepaard gaan met het implementeren van al die inzichten en praktijken op school. In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op tal van veelgestelde vragen van leerkrachten die met herstel aan de slag willen gaan. Het boek is bedoeld voor leerkrachten, zorgleerkrachten, CLB-medewerkers, schooldirectie..., die expliciet willen inzetten op het creëren van een veilige leef- en leergemeenschap waar persoonlijke (en professionele) ontwikkeling en groei centraal staan.

Wij lossen het zelf wel op! Peer mediation op maat / Pax Christi Vlaanderen. - Antwerpen: Pax Christi Vlaanderen, 2005. - lerarenhandleiding (44 p.), bijlagen (66 p.), krant. - ISBN: 90-77022-42-2: 6,00 EUR
Doelgroep: 11-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.5 wijl
Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.5 wijl

Leerlingen zoeken op zelfstandige basis een oplossing voor een conflict, met behulp van twee leerlingen die optreden als bemiddelaars. Daar komt peer mediation, of leerlingenbemiddeling, op neer. Het is een methode die in diverse scholen en internaten reeds succesvol is toegepast. Pax Christi Vlaanderen ontwikkelde 'Wij lossen het zelf wel op!', een meerjarig begeleidingsprogramma om secundaire scholen hierin te kunnen ondersteunen.

Oe ist? : hoe peer support het welbevinden van jongeren kan verbeteren en pesten op school kan voorkomen / Becuwe, Heleen; Wyns, Oona. - Gent: Owl Press, 2018. - 199 p.. - ISBN: 978-90-8931-921-0: 27,00 EUR
Doelgroep: 11-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 oeis

Dit boek beschrijft het Peer Support-project opgezet door Peer Support Vlaanderen, een organisatie die zich inzet om het welbevinden van leerlingen in het secundair onderwijs te verbeteren met de steun van andere jongeren, hun peers. Via vertrouwensleerlingen en leerlingbemiddelaars werkt het project aan een positief klasklimaat. De leerkracht, opvoeder of begeleider is hierin 'slechts' een coach. het boek beschrijft de referentiekaders, de opbouw van het project met getuigenissen van praktijkvoorbeelden, en een beschrijving van de rol van Peer Support-coach.

Mei

MEI:

WIJ HOUDEN REKENING MET DE MENING VAN KINDEREN EN JONGEREN

Opdrachtje

"Wat vonden jullie van de dag (of van het jaar)?"

Iedereen krijgt 2 briefjes en schrijft voor zichzelf één Top-moment en één Flop-moment op. Ze geven de briefjes daarna af. Haal de meest voorkomende toppers eruit en vraag hen: wat maakt deze top? Neem daarna de meest voorkomende floppers eruit en denk samen over hoe je er volgend jaar een topper van kan maken.

Waarom is dit belangrijk?

Door kinderen/jongeren te betrekken bij wat goed is en beter kan, geef je hen de inspraak en verantwoordelijkheid om er samen aan te werken.

Sprekend leren : wanneer groepswork écht rendeert in het lager onderwijs / T'Sas, Jan. - Brugge: Die Keure, 2013. - 174 p.. - ISBN: 978-90-486-0410-4: 27,50 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.1 spre

Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.1 spre

Dit boek gaat over de organisatie en de structuur van groepswork, over klasschikking, over werksfeer creëren. Het beschrijft met meer dan twintig praktijkvoorbeelden hoe je leerlingen in groepen kunt laten werken. In groepswork kunnen leerlingen tot sprekend leren komen. Samen leren doe je immers via taal. Maar dat lukt enkel als leerlingen basisregels volgen: naar elkaar luisteren, respect tonen voor elkaars mening, kritisch doorvragen, positieve feedback geven en als groep naar een consensus streven. Leerlingen moeten deze vaardigheden leren op school. Tot nu toe bestond daar in Vlaanderen geen didactiek voor, geen kant-en-klare lessen, geen evaluatievormen. Dit boek vult die leemte in. Niet met grote theorieën, wel met veel voorbeelden, suggesties en modellessen met werkbladen. Alleen sprekend leren doet groepswork écht renderen.

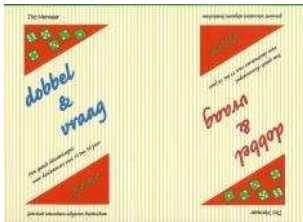
Weet je wat ik wil : een spel waarbij kinderen respectvol leren discussiëren en creatief samenwerken / Coussement, Sandra; Vannuffelen, Hans; Provoost, Arthur. - Leuven: De Aanstokerij, 2015. - handleiding (31 p.), 24 stembrieven, 24 verdeelbadges, 24 rolkaarten 'hoe het niet moet', 10 'goed' en 'fout' fiches, 6 matrixkaarten, 24 brainstormkaarten: 28,50 EUR

Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WBE 1.3 weet

'Weet je wat ik wil?' is een speelse tool om tot nieuwe ideeën te komen vanuit de groep. De tool kan bijvoorbeeld ingezet worden om de spelers een kamphema of activiteit te laten bedenken. 'Weet je wat ik wil' leert kinderen (van 10 tot 12 jaar) dieper nadenken over wat ze willen, maar vooral hun eigen mening kenbaar te maken en respectvol naar die van anderen te luisteren. In verschillende stappen leren de spelers hun eigen mening eerst individueel formuleren, daarna werken ze in kleine groepen de meningen samen uit om ten

slotte in grotere groep te delen en te verdedigen. Het spel duurt 90 tot 120 min. met de mogelijkheid om uit te breiden.

Dobbel & vraag : een speels discussiespel voor deelnemers van 11 tm 16 jaar / Vermeer, Toss. - Doetinchem: Graviant educatieve uitgaven, 2001. - speldoos met 4 dobbelstenen, 8 doosjes, handleiding en cd-rom, bevat: CD-rom, 8 lege doosjes, handleiding, 4 dobbelstenen: 58,25 EUR
Doelgroep: 11-16 jaar

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 dobb

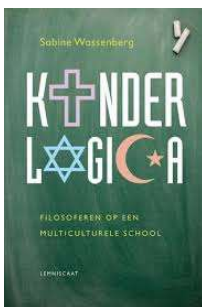
Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 dobb

Discussiespel dat het mogelijk maakt op een speelse manier met moeilijke thema's aan het werk te gaan in de 3e graad lager onderwijs en de 1e & 2e graad secundair. Aan de orde komen de volgende thema's: discriminatie en racisme, godsdienst en cultuur, cultuur en sekse, pesten en verslaving. Het uitgangspunt van het spel is : 'Verschillen mogen er zijn, respect moet er zijn'. De leerdoelen zijn : leren praten, luisteren en samenwerken, het leren herkennen van overeenkomsten en verschillen, leren een eigen mening vormen en eigen keuzes maken. De vragenkaartjes bestaan uit kennisvragen, mening-vragen, opdrachten en stellingen. Je kunt de vragenkaartjes per thema printen vanaf de cd-rom.

Samenleven, hoe doe je dat? / Brenifier, Oscar. - Leuven: Davidsfonds, 2006. - [50 p.]. - (FiloSofie voor kids). - ISBN: 90-76830-70-3: 11,48 EUR
Doelgroep: 5-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 filo
Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 filo

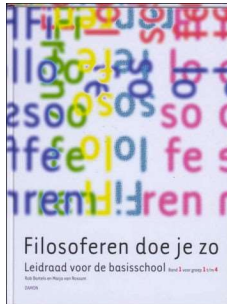
Filosofie voor kids is een eerste kennismaking met filosofie. Voor kinderen die een heleboel belangrijke vragen in hun hoofd hebben. Over zichzelf, het leven en de wereld. Voor volwassenen die samen met kinderen op zoek willen gaan, nadenken en discussiëren. Want kant-en-klare antwoorden vind je niet altijd! In Samenleven, hoe doe je dat? vind je 6 grote vragen. Om te jongleren met ideeën en om verder te kijken dan je neus lang is. Zou jij graag helemaal alleen zijn? Ben je altijd verplicht om andere mensen te respecteren? Moet je het altijd eens zijn met de anderen? Zijn wij allemaal gelijk? Zijn we allemaal verplicht om te werken? Hebben we altijd een baas en regels nodig om te kunnen samenleven? Met dit boek is filosoferen kinderspel!

Kinderlogica : filosoferen op een multiculturele school / Wassenberg, Sabine. - Rotterdam: Lemniscaat, 2017. - 229 p.. - ISBN: 978-90-477-0945-9: 16,95 EUR
Doelgroep: 7-16 jaar
Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 kind
Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 kind

Sabine Wassenberg is filosofiejuf op multiculturele basisscholen in Amsterdam-West. Ze gaat met haar leerlingen in gesprek over bijvoorbeeld het geloof, complot denken, respect, het dragen van hoofddoekjes, vluchtelingen, (on)gelijkheid, homoseksualiteit en sexting. In dit boek volg je haar bezoeken aan een

fictieve klas waar diverse kinderen uit haar echte klassen model voor stonden. Ze stelt zich open op en luistert echt naar wat iedereen te zeggen heeft, en daardoor leert ze veel over de denkbeelden van kinderen uit andere culturen. En ze wordt ook nog eens stevig aan het denken gezet over haar eigen westerse waarden. Het boek kan interessant zijn voor iedereen die met een meer open blik naar onze multiculturele samenleving wil kijken én voor wie aanmoediging en inspiratie zoekt om taboes en gevoelige onderwerpen in de klas te bespreken.

Filosofen doe je zo. Leidraad voor de basisschool. Band 1 voor groep 1 t/m 4 / Bartels, Rob; van Rossum, Marja. - Budel: Damon, 2009. - 173 p., bevat: dvd bij band 1 en band 2. - ISBN: 978-90-5573-919-6: 29,90 euro
Doelgroep: 3-8 jaar

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 filo

Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 filo

Filosofen doe je zo is een programma filosoferen voor de hele basisschool. Deze eerste band is bestemd voor gebruik in de tweede kleuterklas t/m het tweede leerjaar. De auteurs zijn ervan overtuigd dat filosoferen met kinderen een bijdrage kan leveren aan burgerschapsvorming. In een democratische samenleving hebben burgers immers een goed denk- en oordeelsvermogen nodig, zijn ze tot dialoog in staat en weten ze om te gaan met verschil van mening. Dat komt allemaal aan bod in het filosoferen. Het programma houdt rekening met de ontwikkeling van kinderen en hun verschuivende interesses en leefwerelden. In het gedeelte voor kleuters staat het vragen stellen centraal: wat is een vraag? Wat is een antwoord? Over welke vragen is het boeiend om samen nadenken? In het deel voor de eerste twee leerjaren wil men vooral de dialoog bevorderen: wie wil daar op reageren? Wie heeft een vraag aan een ander kind? Er wordt getoond dat ieders inbreng van waarde is. Het boek biedt een evenwichtige afwisseling van werkvormen en thema's. Op de bijbehorende dvd staan werkbladen, muziek en animatiefilms.

Filosofen doe je zo. Leidraad voor de basisschool. Band 2 voor groep 5 t/m 8 / Bartels, Rob; van Rossum, Marja. - Budel: Damon, 2009. - 169 p., met: dvd bij band 1 en band 2. - ISBN: 978-90-5573-920-2: 29,90 euro
Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 filo

Filosofen doe je zo is een programma filosoferen voor de hele basisschool. Deze tweede band is bestemd voor gebruik in het derde t/m het zesde leerjaar.

Brandende kwesties, ontwijken of aanpakken?

Bundel met suggesties voor leerkracht en Alka

Brandende kwesties, ontwijken of aanpakken? is een bundel met suggesties voor leerkracht en Alka. Het is bedoeld voor gebruik in de basisschool. De bundel bevat suggesties voor leerkracht en Alka. Het is bedoeld voor gebruik in de basisschool. De bundel bevat suggesties voor leerkracht en Alka.

De wereld op je bord! Brandende kwesties, ontwijken of aanpakken? /

Demets, Jan. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2008. - brochure (40 p.)

Doelgroep: 12+

URL: <https://bit.ly/3pMxEtE>

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 were

Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 were

Hoe kunnen leerkrachten zorgen dat er op school een dialoog tot stand komt over moeilijk bespreekbare thema's, waarbij respect wordt getoond voor elkaars mening? Hoe pak je heikle thema's en brandende actualiteit aan in de klas? Hoe kom je met je leerlingen tot een democratische manier van meningen formuleren, luisterbereidheid, respectvol omgaan met elkaar? Deze bundel bevat handvaten, achtergrond en methodische suggesties om de aanpak van dit soort conflicterende materies in de klas in goede banen te leiden.

KlasseKids : verbindt leerlingen door groei, succes en plezier! /

Donker-van der Meer, Aukje; Tempert, Ben. - Huizen: Pica, 2013. - 130 p.. - ISBN: 978-94-91806-03-2: 16,95 EUR

Doelgroep: 5-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 klas

KlasseKids is een praktisch handboek dat leerkrachten in het lager onderwijs handvatten biedt om op een speelse wijze sociale en emotionele vaardigheden aan te leren en daarmee te komen tot een positieve sfeer in de groep. Er wordt gewerkt vanuit een kader met duidelijke normen (KlasseKidsafspraken). Door het toepassen van de KlasseKidsAfspraken en oefeningen passend bij de groep, zet je een geleidelijk en gestaag proces van positieve ondersteuning en/of verandering van gedrag in gang. Aan het begin van elk hoofdstuk wordt achtergrondinformatie gegeven over verschillende aspecten van positieve groepsvorming. Er wordt onder meer ingegaan op de verschillende rollen in de groep, voor jezelf opkomen, je mening geven, vertrouwen, pesten en vriendschap.

Openhartig kids : verrassende vragen en grappige uitdagingen /

[s.n.]. - Hedel: Moodzz, [s.a.]. - 100 kaarten in doosje. - ISBN:

8717703520811: 9,95 EUR

Doelgroep: 7-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 open

Openhartig kids bevat vraag- en opdrachtkaarten voor kinderen vanaf 7 jaar. Er zijn luchtige en serieuze vragen, komische en leerzame opdrachten. Sommige vragen zetten aan tot nadenken, andere tot het uiten van gevoelens. Sommige opdrachten laten non-verbale communicatie oefenen, andere geven de mogelijkheid tot bewegen. Geschikt voor 2 of meer spelers, te gebruiken in verschillende situaties zoals bijvoorbeeld kennismaken, therapie sessies, kringgesprekken, ter afsluiting van een les of in de pauze.

Openhartig puber tijd: Waar kom jij je bed voor uit? / [s.n.]. -

Hedel: Moodzz bv, [s.a.]. - 102 kaarten: 12,99 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 open

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.1 open

Jongeren in de adolescentie zitten vaak met veel vragen. Het ontwikkelen van hun lichaam én hun identiteit kan soms een intense periode zijn. Met de vragen en opdrachten van dit spel worden de spelers aangezet om na te denken over de toekomst, zichzelf, zichzelf en de anderen, ... enz. Vragen zoals "Waar zou jij graag heel erg goed in willen zijn?", "Heb jij je wel eens gediscrimineerd gevoeld?", of "Wie of wat kan jouw

donkere dag lichter maken? komen aan bod. Maar ook leuke opdrachten zoals "Maak jouw medespelers binnen één minuut aan het lachen. Hoe je dat doet moet je zelf weten" komen aan bod. Sommige vragen zijn moeilijker dan anderen. Als spelleider is het dus aan te raden om de kaarten eerst door te nemen in functie van de groep. De meerderheid van de vragen is echter inzetbaar vanaf ongeveer 11 jaar, in de klas of thuis (of in de jeugdvereniging, ...)

Openhartig bijzonder : mooie gesprekken beginnen bij duidelijke vragen! / [s.n.]. - Hedel: Moodzz bv, [s.a.]. - 102 kaarten: 12,99 EUR
Doelgroep: 12+
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 open

Openhartig Bijzonder is een spel met 102 vragen opdrachten speciaal gemaakt voor én door bijzondere mensen met een beperking. Net als voor iedereen, is het voor mensen met een verstandelijke beperking best spannend contact te maken. Onduidelijke vragen met soms een dubbele betekenis maken dat nog moeilijker. In het spel Openhartig Bijzonder zitten daarom alleen maar hele duidelijke vragen en opdrachten, in duidelijke taal. Het zijn opdrachten of vragen over dingen of gevoelens die we allemaal meemaken, zoals: Is er iets wat jij heel erg goed kunt? Vertel eens!; Waar moet je heel hard om lachen?; Jij krijgt een blinddoek om. Iemand uit de groep geeft jou iets in je handen. Kun jij raden wat het is?

Colorcards : consequences discussion cards / Whates, Hilary. - Milton Keynes: Speechmark Publishing Ltd., 2013. - handleiding (7 p.), 36 fotokaarten. - (Colorcards). - ISBN: 978-1-909301-02-3: 54,78 EUR
Doelgroep: 9-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 cons

Deze set fotokaarten kan gebruikt worden als hulpmiddel voor gesprekken over gedrag. Er zijn twee categorieën. Sommige kaarten tonen een actie en het mogelijke gevolg van deze actie (bv. spieken en een nul krijgen). Deze kaarten kunnen ook elk afzonderlijk gebruikt worden om te praten over de getoonde actie of situatie. Er zijn ook kaarten die op zichzelf staande onderwerpen tonen waarover kan gepraat worden, zoals bv. vandalisme, persoonlijke hygiëne, depressie, delen...

Discussiëren kun je leren / Deken, Chantal; Hoes, Alice; van Velzen, Tessa. - Vlissingen: Bazalt Educatieve uitgaven, 2013. - 200 p., cd-rom, 3 posters. - ISBN: 978-94-6118-148-0: 41,70 EUR
Doelgroep: 5-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.6 disc
Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.6 disc

De methode Discussiëren kun je leren biedt handvatten en inspiratie voor discussielessen in de basisschool. Het doel van deze lessen is dat leerlingen elkaar leren begrijpen, respecteren en waarderen. Ze vormen zich een mening over maatschappelijke kwesties en leren die mening onderbouwen met feiten en argumenten. Belangrijke vaardigheden worden getraind, zoals spreken in het openbaar, luisteren naar elkaar en jezelf verplaatsen in de ander. Na het volgen van de discussielessen voelen

kinderen zich communicatief sterker. Ze zijn weerbaarder, krijgen meer zelfvertrouwen en durven hun gevoelens beter uiten. Discussiëren kun je leren bestaat uit een theoretisch kader met achtergrondinformatie, een handleiding waarin wordt uitgelegd hoe je met de methode werkt, een instructie voor de leerkracht over zijn/haar rol van coach of gespreksleider, een lespakket met achttien uitgewerkte lessen en bijbehorende kopieerbladen, kijkwijzers voor leerkracht- en leerlingvaardigheden, digibord materiaal en posters met de DKJL spelregels. De methode kan ingezet worden vanaf de derde kleuterklas tot in de eerste graad van het secundair onderwijs.

Dus, want, maar en tenzij : over kritisch denken, argumenteren en debatteren in het onderwijs / De Maeyer, Jan. - Leuven: Acco, 2016. - 204 p.. - ISBN: 978-94-6292-707-0: 24.90 EUR

Doelgroep: 11-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.6 dus,

Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.6 dus,

Kritisch denken, debatteren, betogen en argumenteren hebben heel wat met elkaar gemeen. Filosoferen lijkt misschien een buitenbeentje, maar ook hier moeten we argumenteren. Kritisch denken en argumenteren zijn onlosmakelijk met elkaar verweven. Dus, want, maar en tenzij is een zes-stappen-plan voor het aanleren van argumenteren aan kinderen en jongeren. De auteur bespreekt uitvoerig hoe een debat moet worden gevoerd en hoe men zich erop kan voorbereiden. Er worden verschillende spelvormen om te leren debatteren voorgesteld en suggesties over onderwerpen gedaan.

Juni

JUNI:

WIJ ZETTEN ELKAAR IN DE BLOEMETJES

Opdrachtje

Tijd voor complimenten! Iedereen maakt daarvoor een blad met 3 kolommen: Ik kan ... / Ik ben ... / Ik heb ... Schrijf er ook je naam op.

Geef je blad door aan je buurman/buurvrouw. Die schrijft een compliment, minstens in één kolom. Om het veiliger te maken, kan je zeggen dat je je naam steeds achter jouw gegeven compliment moet schrijven.

Waarom is dit belangrijk?

Complimenten geven een goed gevoel en zorgen dat je ontdekt wat je voor elkaar betekent. Wie zich goed voelt, hoeft zijn zelfvertrouwen niet uit pesten te halen.

Complimentenspel / Hoogendoorn, Daphne; Ende, Manon. - Haastrecht: Complimentenspel.nl, 2016. - 80 kaarten, toolkit (13 p.), werkvormen (14 p.). - ISBN: 9789090301297

Doelgroep: 5-14 jaar

URL: <https://complimentenspel.nl>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 comp

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 comp

Het Complimentenspel bevat 80 kaarten met complimenten en is speciaal ontworpen voor kinderen en iedereen die met kinderen werkt en leeft. Door spelenderwijs met de complimenten aan de slag te gaan leren kinderen om complimenten te geven, te ontvangen en op een vriendelijke manier met elkaar in contact te zijn. Je kan het complimentenspel inzetten op individuele momenten met een kind of met groepsbegeleiding in een groep of klas. De bijgevoegde bundels beschrijven verscheidene werkvormen om met het spel aan de slag te gaan. Op de website 'complimentenspel.nl' kan je ook nog extra ervaringen en tips lezen van leerkrachten die het spel al gebruikten in de klas.

Complimentenspel: ADHD / Hoogendoorn, Daphne; Ende, Manon. - Haastrecht: Complimentenspel.nl, 2018. - 80 kaarten, spelhandleiding. - ISBN: 9789082872606
Doelgroep: 5-14 jaar
URL: <https://complimentenspel.nl>
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.4.1 comp
Vindplaats Turnhout: WEL 2.4.1 comp

Het Complimentenspel voor kinderen met ADHD bevat 80 kaartjes met 'Stoere, Speelse en Sprankelende Complimenten'. Dit spel kan ouders, leerkrachten, begeleiders en kinderen helpen om te kijken naar de positieve kanten van kinderen met ADHD. De kaarten benadrukken de unieke eigenschappen en kwaliteiten van kinderen met ADHD. Elk compliment is zo een positief teken van aandacht, erkenning en bevestiging. Het doel van dit spel is dat kinderen voelen en ervaren dat zij helemaal goed zijn zoals zij zijn. Vanuit dit gevoel van vertrouwen is het mogelijk om hun talenten te ontwikkelen.

Complimentenspel: Autisme / Hoogendoorn, Daphne; Ende, Manon. - Haastrecht: Complimentenspel.nl, 2018. - 80 kaarten, spelhandleiding. - ISBN: 9789082872613
Doelgroep: 5-14 jaar
URL: <https://complimentenspel.nl>
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.4.1 comp
Vindplaats Turnhout: WEL 2.4.1 comp

Het Complimentenspel: Autisme bevat 80 kaarten met complimenten en is speciaal ontworpen voor kinderen met autisme. het helpt ouders, leerkrachten, begeleiders en kinderen om te kijken naar de positieve kanten van kinderen met autisme. In onze samenleving ervaren veel kinderen met autisme extra uitdagingen. Dit spel bevat daarom ook complimenten gericht op de inzet om vaardigheden te leren. Elk compliment is een positief teken van aandacht, erkenning en bevestiging.

complimenten prenten / Sterkens, Christine. - [S.l.]: Nik-Nak, 2019. - 52 kaarten, 4 uitlegkaartjes. - ISBN: 9789493136069: 7,50 EUR
Doelgroep: 5-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.12.3 nkn ; WEL 2.1.4 nkn

Vindplaats Turnhout: TAAL 2.12.3 nkn ; WEL 2.1.4 nkn

Set van 52 speelkaarten met 13 verschillende complimenten om kinderen van 5-12 jaar een pluim te geven. Van ieder compliment bestaan 4 kaarten die samen een kwartet vormen. Voor elke kaart is er een andere afbeelding en het compliment wordt telkens ook in 2 andere talen verwoord. De set kan gebruikt worden door leerkrachten, begeleiders, ouders in heel verschillende situaties en omgevingen. Je kan zelf bepalen welke kaart je aan een kind geeft, of het kind laten kiezen. Wanneer kinderen voldoende kaarten hebben gekregen om een kwartet te vormen, kunnen ze met elkaar het spel gaan spelen. Kinderen kunnen verschillende kwartetten verzamelen, waardoor het spel anders wordt wanneer er met meer vriendjes wordt gespeeld. Door de 4x2 bijkomende talen per kwartet, krijgt meertaligheid een plaats, en worden ook anderstalige ouders betrokken. De andere talen op de kaarten zijn: Engels & Duits (kaarten A), Turks & Roemeens (kaarten B), Frans & Pools (kaarten C), Arabisch & Spaans (kaarten D).

Nok Nok / Vlaams Instituut Gezond Leven. - [S.l.]: -, [s.a.].

Doelgroep: 11-16 jaar

URL: <https://www.noknok.be/>

Vindplaats Antwerpen: URL

Vindplaats Turnhout: URL

Dit interactieve coachingplatform van het Vlaams Instituut Gezond Leven geeft jongeren die worstelen met hun zelfbeeld tools in handen met testjes, tips en links naar organisaties die je kunnen ondersteunen bij tegenslag of depressieve gedachten.

Nok Nok : het klopt in mijn hoofd! Samen werken aan mentale fitheid [pedagogisch dossier] / Ghekiere, Stefanie; Geeraert, Griet; Weyns, Lynn. - Antwerpen: Logo, 2012.-103 p. Doelgroep: 13-16 jaar

URL: <https://bit.ly/3p79g53>

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.3.3 nokn

Met dit dossier kunnen leerkrachten in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs aan de slag gaan rond de thema's geestelijke gezondheid en beeldvorming rond geestelijke gezondheid. In het dossier wordt, als achtergrondinformatie voor de leerkracht, eerst een kader en een visie geschetst waarbinnen de thema's passen. Daarna volgt een bespreking van vier films die kunnen gebruikt worden om te werken rond de thema's: 'Freedom writers', 'Akeelah and the Bee', 'Slumdog Millionaire' en 'The King's Speech'. In een volgend luik komen concrete didactische werkvormen aan bod. Het eerste onderdeel handelt over algemene beeldvorming rond geestelijke gezondheid. De volgende 4 onderdelen hebben betrekking op de 4 knaltips van de Vlaamse campagne "Nok Nok": Ik (k)en mezelf, Mijn grenzen, Reken op anderen, Tijd voor mezelf.

Bikkels in de dop : voor kinderen die zelfzekerder willen worden / Brugman, Inke; Lenting-Van Bragt, Marjet. - Antwerpen: Garant, 2014. - 105 p.(boekje) , werkbladen. - ISBN: 978-90-441-3216-8: 15,00 EUR Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 bikk

'Bikkels in de dop' is een boek voor kinderen vanaf ongeveer 8 jaar, dat gericht is op het vergroten van de sociaal-emotionele weerbaarheid.

Om zelf te lezen of samen met een ouder of begeleider. Met behulp van principes uit de cognitieve gedragstherapie wordt het anders kijken naar gebeurtenissen stap voor stap uit de doeken gedaan. Kinderen leren positiever over zichzelf en spannende situaties te denken en hoe ze ontspannen en relaxed kunnen blijven. Het boek is ook geschikt voor klassikaal gebruik in het zesde leerjaar: behandel één hoofdstuk per keer, lees voor of werk het boek klassikaal met alle leerlingen door. De handige stappenplannen en werkbladen kan je downloaden met een code.

EigenWijsjes : ontdek je innerlijke kracht / Westerkamp, B.; van Beers, L.. - Duivendrecht: Dubbelzies, 2005. - 52 coachingkaartjes, 3 begeleidingskaartjes. - ISBN: 90-807593-1-7: 7,61 EUR

Doelgroep: Volwassenen 5-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 eige

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.2 eige

EigenWijsjes zijn een speelse aanzet tot een beter zelfbeeld, bewustzijn en zelfvertrouwen. Kinderen die van jongs af aan gewend zijn om positief te denken, leggen de basis voor een goed zelfbeeld voor de rest van hun leven. EigenWijsjes helpen ze daarin op weg. Het kaartje dat een kind trekt, is op dat moment het perfecte EigenWijsje voor hem of haar. Het helpt positief te denken, op een eigenwijze en vernieuwende manier! Een pakje bevat 52 kaartjes met een krachtige, positieve zin met illustratie en 3 kaartjes met aanwijzingen voor gebruik.

Helpende gedachten / De Vreede, Adinda. - [Huizen]: Pica, 2012. - 55 hulpkaarten. - ISBN: 9789491806117: 12,50 EUR

Doelgroep: 5-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 help

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.2 help

'Helpende gedachten' bevat 55 kaarten met daarop gedachten die prettig, gewenst, effectief en positief zijn. Ze staan tegenover gedachten die ongewenst, niet-effectief en vooral niet-helpend zijn. Als je een niet-helpende gedachte in je hoofd hebt, kun je daarvan afkomen door bewust een andere gedachte daarvoor in de plaats te nemen. Met behulp van de kaarten kunnen kinderen leren hun zelfbeeld op te krikken en is de kans bovendien groot dat ze betere resultaten boeken. De helpende gedachten kunnen steun bieden in de begeleiding van een kind of jongere tijdens een coachingsgesprek, maar kan ook ingezet worden bij de methodieken 'Teken je gesprek', 'Kids' Skills' of 'Mission Possible'. Vanaf 6 jaar.

Ik ben STEENgoed : een spel om je zelfvertrouwen te vergroten [bordspel] / Tjassens-Stapel, Hennie; Klaassen, Roger. -

Amersfoort: Kwintessens, 2011.-ISBN: 978-90-5788-326-2: 39,00 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 ikbe

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.2 ikbe

Het doel van dit bordspel is kinderen op een speelse manier te laten ontdekken hoe ze hun zelfvertrouwen kunnen vergroten. Met het spel kunnen kinderen onjuiste, (faal)angstige gedachten ombuigen naar vervangende gedachten waarbij ze zich wel prettig voelen en die hen verder helpen. Tijdens het spel voeren kinderen opdrachten uit en bedenken ze positieve oplossingen voor gestelde situaties. Het spel is zeer geschikt ter bevordering van cognitieve, sociale en motorische vaardigheden.

Ik ben STEENgoed : kwartetspel voor zelfvertrouwen / Tjassens-Stapel, Hennie. - Amersfoort: Kwintessens, [s.a.]. - doosje met 44 kaarten. - ISBN: 978-90-5788-327-9: 7,95 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 ikbe

Met dit kwartetspel leren kinderen op speelse wijze omgaan met faalangst. Ze ontdekken hoe ze zelf kunnen omgaan met zelfvertrouwen en een gebrek daaraan. Spelenderwijs leren ze onprettige gedachten ombuigen naar gedachten waarbij ze zich wel prettig voelen en die hen verder helpen.

Spiegel jezelf spel : ...en vergroot je zelfvertrouwen / Laher, Peter; Rijkée, Daphne. - Duivendrecht: Dubbelzes, 2012. - 53 kaarten incl. spelregels. - ISBN: 978-90-819302-6-0: 11,50 EUR

Doelgroep: 7+

URL: <http://www.spiegeljezelfspel.nl>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.2 spie

Het Spiegel-jezelf-spel is een speels hulpmiddel om sterke eigenschappen te ontdekken en/of te benadrukken. Het is een manier om het zelfvertrouwen te vergroten en te bouwen aan een positief zelfbeeld. Het spel kan zowel individueel gebruikt worden als in kleine of grotere groepen. Op de spelregelkaarten in de set worden vier spelvormen beschreven. De website biedt extra spelvormen en materialen zoals blanco kaartjes om andere sterke eigenschappen op te schrijven en een kleurplaat met alle eigenschappen.

Feedback is fantastisch / Cook, Julia; De Weerd, Kelsey. -

Rotterdam: Bazalt, 2018. - 31 p.. - ISBN: 978-94-6118-245-6: 15,50 EUR

Doelgroep: 5-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 feed

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 feed

Dit prentenboek vertelt het verhaal van Max. Max krijgt van zijn vrienden en van de juf vaak complimenten, maar ook feedback. Zoals hoe hij de bal tijdens het voetballen nóg beter kan schoppen, of hoe hij in de klas soms wat te hard praat. Max weet niet altijd hoe hij hiermee moet omgaan. Maar gaandeweg leert Max dat complimenten eigenlijk een soort cadeau zijn, en dat feedback eigenlijk fantastisch is. Achteraan het boek vind je ook nog enkele didactische tips voor leerkrachten en ouders terug. Bij het boek werd ook nog een activiteitengids uitgewerkt met activiteiten en

werkbladen om in de slag te werken rond het geven en ontvangen van complimenten en feedback.

Feedback is fantastisch: Activiteitengids / Cook, Julia; De Weerd, Kelsey. - Rotterdam: Bazalt, 2018. - 51 p.. - ISBN: 9789461182500: 15,50 EUR

Doelgroep: 7-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 feed

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 feed

Deze activiteitengids werd uitgewerkt als aanvulling bij het prentenboek 'Feedback is fantastisch', dat het verhaal vertelt van Max die daandeweg leert dat complimentjes een soort cadeau zijn, en dat feedback eigenlijk fantastisch is. Deze gids bevat activiteiten en werkbladen om met kinderen vanaf 8 jaar te werken rond het ontvangen en geven van complimenten en feedback. Elke activiteit wordt duidelijk omschreven met een doel, materialenlijst, instructies voor de leerkracht en werkbladen.

Leefboek voor kinderen Hoe kan ik mijn leven (nog) leuker maken? Tips voor kinderen van 8 - 12 jaar om hun zelfvertrouwen te vergroten / Legters, Theo. - Katwijk: Panta Rhei, 2007. - 86 p., met: ill.. - ISBN: 978-90-8840-007-0: 14,50 euro

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 leef

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 leef

Het 'Leefboek voor kinderen' is een leer- en doe-boek voor kinderen van 8 - 12 jaar dat hen wil bijstaan in de ontwikkeling van een positief zelfbeeld. Het boek richt zich op veel voorkomende emotionele problemen waaronder verlegenheid, gebrek aan zelfvertrouwen, pesten en gepest worden, gescheiden ouders... Dit boek geeft de kinderen zelf een groot aantal tips en spreekt ze aan op hun eigen niveau: met voorbeelden uit het dagelijks leven, thuis en op school, en met gekleurde woorden die het positief of negatief effect van taalgebruik illustreren.

Pesten. Mijn boek over durf en zelfvertrouwen / Tulleners, Astrid. - [S.l.]: Pereboom, 2005. - 117 p.. - ISBN: 90-77455-40-X: 13,18 euro

Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.6 pest

Een zelfhulpboek voor kinderen die gepest worden. Het boek is bedoeld om kinderen vanaf 10 jaar een steuntje in de rug te geven en ze daarmee meer zelfvertrouwen te geven. Via allerlei opdrachten moet het kind meer grip krijgen op de vervelende situatie waarin hij zit. Vragen laten het kind nadenken over zichzelf. Bovendien geven de antwoorden ouders meer inzicht in de denkwijze van het kind.

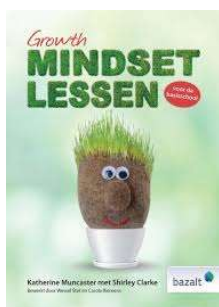
Beresterke gedachten voor kinderen : kwartetspel met positieve bevestigingskaarten voor kinderen / Baisch-Zimmer, Saskia. - [S.l.]: Kwintessens, 2012. - doosje met handleiding en 33 kaarten. - ISBN: 978-90-5788-375-0: 7,50 EUR
Doelgroep: 3-8 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.3.3 bere

Dit kwartetspel bevat kaartjes met positieve gedachten, uitgesproken door een vrolijke beer. Leerkrachten, ouders, speltherapeuten kunnen het spel inzetten bij kinderen vanaf 3 jaar om spelenderwijs hun gevoel van eigenwaarde en het geloof in eigen kracht versterken.

Beresterke gedachten voor jongeren : positieve bevestigingskaarten voor elke gelegenheid / Baisch-Zimmer, Saskia; Werth, Jakob. - Amersfoort: Kwintessens, 2012. - boekje (19 p.), 54 kaarten. - ISBN: 978-90-5788-376-7: 7,50 EUR
Doelgroep: 13-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.3.3 bere

Deze kaartenset is een hulpmiddel voor het trainen van positief denken. De kaarten zijn gebaseerd op een techniek uit de mentale training voor het vervangen van negatieve door positieve, bevestigende gedachten. Positieve gedachten helpen om het welbevinden te stimuleren en doelen te verwezenlijken. De kaarten kunnen individueel gebruikt worden of in de klas, bij trainingen,... Ze zijn bijvoorbeeld geschikt voor het vinden van een motto of een positieve start van een schooldag, voor de aanzet van een klasgesprek en in een meer therapeutische setting als hulpmiddel om een bepaalde denkrichting in te slaan. Aanwijzingen voor gebruik van de kaarten zijn te vinden in het bijgevoegde boekje.

Growth mindsetlessen voor de basisschool / Muncaster, Katherine; Clarke, Shirley. - Rotterdam: Bazalt, 2019. - 176 p.. - ISBN: 9789461182777
Doelgroep: 3-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.5 grow

Dit boek beschrijft eerst kort de growth mindset theorie van Carol S. Dweck en hoe dit boek ontwikkeld werd en gebruikt moet worden. Daarna beschrijft het per leerjaar een aantal lessen rond deze theorie met leerdoelen, benodigdheden, uitdagingen ter differentiatie en voorbeelden uit de les. Voor de kleuterklas zijn er in totaal 6 lessen uitgeschreven, daarna worden er telkens 6 lessen per leerjaar lager onderwijs beschreven.

Kindercoaching kaarten : spelen met etiketten en kwaliteiten / Purperhart, Helen. - Groningen: Uitgeverij De Zaak, 2011. - doosje met 45 kaarten en 5 introductiekaarten. - ISBN: 978-90-77770-82-5
Doelgroep: 7-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.5 kind
Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.5 kind

Het doel van de kindercoachingskaarten is om kinderen bewust te leren omgaan met het geven en krijgen van etiketten. Het spel bevat 46 kaarten met veelvoorkomende etiketten zoals twijfelaar, flapuit, maar ook zeurkous en wiebelkont. Het doel is niet te stigmatiseren. Door hen het etiket te laten onderzoeken en na te gaan wat de impact is van hun gedrag, gaan de etiketgever en etiketkrijger begrijpen of ze wel een gewenst resultaat bereiken. De nadruk ligt op erkenning van het karakter van het kind en het zien van kwaliteiten en groeimogelijkheden.

Kinderkwaliteitenspel : elk kind is kleurrijk / Evers, Mandy; Loman, Els; Soepboer, Willi. - Amersfoort: CPS, 2004. - handleiding, grote kaart met overzicht kwaliteiten, 69 kaartjes (46 'ik ben', 9 'ik heb', 16 'ik kan'). - ISBN: 978-90-6508-554-2: 23,90 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.5 kind ;

Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.5 kind

Doel van dit spel is leerlingen bewust(er) maken van hun eigen kwaliteiten en op die manier bijdragen aan een positief zelfbeeld. Het spel bestaat uit: 69 kaartjes; elk kaartje bevat een illustratie en een woord (bijv. dromerig, slim, eerlijk) en een uitgebreide handleiding; hierin staan de diverse werkvormen concreet beschreven. De kaartjes kunnen zowel op individueel niveau, in kleine groepjes als klassikaal gebruikt worden. Zij kunnen op verschillende momenten en met verschillende doelen ingezet worden in de dagelijkse onderwijspraktijk. De kinderqualiteitenkaartjes zijn geschikt voor kinderen vanaf groep 4.

Aan de slag met positieve psychologie : meer veerkracht en zelfvertrouwen voor leerlingen van 10 tot 15 jaar / Bonniwell, Ilona; Ryan, Lucy. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2016. - 242 p.. - ISBN: 978-90-8850-665-9: 39,90 EUR

Doelgroep: 9-16 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.1 aand

Dit boek bevat 34 concrete lessen in welbevinden en is opgedeeld in zes hoofdstukken van ieder vijf tot zes lessen rond een thema, van een positief zelf-, of lichaamsbeeld, tot positieve mindset en relaties. Hieruit kan de leerkracht of begeleider naar keuze een programma kan samenstellen. Iedere les heeft een opbouw van zestig minuten, aanwijzingen voor de uitvoering, hand-outs voor studenten die gedownload kunnen worden en referenties en gerelateerde bronnen.

Kompasvinder: een richtgevend, rakend en verhelderend kaartspel / van de Rijzen, Matty; Welten, Greetje. - Hilversum: Koppenhol uitgeverij, 2017. - handleiding, 63 koerskaarten, 63 vizerkaarten, 63 expeditiekaarten. - ISBN: 9789085082255

Doelgroep: 13+

URL: <https://kompasvinder.com/>

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.2 komp

Kompasvinder is een kaartspel ontwikkeld om in groep of individueel meer inzicht te krijgen in jezelf of in bepaalde (moeilijke) situaties. Door het spel kan je meer zelfvertrouwen krijgen, beter je doel bepalen en meer richting geven aan je leven, (school)carrière, of toekomst. In de handleiding staan enkele spelvarianten om met de kaarten aan de slag te gaan in groep, individueel of binnen 1-op-1 begeleiding. Het spel bestaat uit drie kaartensets: vizierkaarten met woorden die bepaalde behoeften in kaarten brengen; koerskaarten met inspirerende zinnen die aanleiding geven tot nadenken; en expeditiekaarten met vragen die je aanzetten om te handelen. De kaarten kunnen ook zowel apart, als in combinatie met elkaar worden gebruikt. Op de website van Kompasvinder vind je ook nog een Kompaswijzer terug. Hierin vind je inspiratie voor 'speelvragen', vragen die kunnen dienen als uitgangspunt voor je het spel speelt. Zo kan je op zoek gaan naar een 'kompas' naar aanleiding van een speciale gebeurtenis (conflict, rouwproces,...), of om te leren omgaan met een persoonlijke valkuil (perfectionisme, faalangst,...), of naar aanleiding van een keuze die je moet maken (studiekeuze, ...). In de kompaswijzer wordt ook specifiek ingegaan om vragen voor de ouder als opvoeder. Het spel kan dan ook in veel situaties gebruikt worden: in de klas, thuis, op het werk, of binnen (individuele) begeleidingstrajecten. Het spel bestaat uit drie kaartensets: Vizierkaarten: met eigentijdse en originele woorden. Koerskaarten: met inspirerende zinnen die aanleiding geven tot nadenken. ExpeditiekaartenL met vragen die je aanzetten om te handelen.

Hoe leer ik mijn innerlijke kracht te gebruiken? : een hulpboek voor jongeren : opdrachten en oefeningen om je sterke kanten te ontdekken en je angst los te laten / Ciarrochi, Joseph V.; Hayes, Louise; Baily, Ann. - Amsterdam: SWP, 2012. - 144 p.. - ISBN: 978-90-8560-658-1: 17,90 EUR
Doelgroep: 11-16 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 hoel

Dit werkboek reikt jongeren vanaf twaalf jaar handvatten en vaardigheden aan die hen helpen het hoofd te bieden aan verstikkende emoties die verlamdend kunnen werken. Door de opdrachten en oefeningen in het werkboek leren ze te vertrouwen op hun innerlijke kracht, negatieve emoties op een rustige manier te hanteren, vrienden te maken en doelen te bereiken.

Een koffer vol vertrouwen : talenten in beweging / Pappijn, Linda. - Averbode: CEGO Publishers, 2013. - ISBN: 978-90-77343-62-3: 150,00 EUR
Doelgroep: 11-16 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 koff
Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.4 koff

Een koffer vol vertrouwen is een krachtig instrument, een gereedschapskist voor jongeren tussen 12 en 16 jaar om de verschillende aspecten van hun persoonlijkheid te leren ontdekken. Door een beter inzicht te krijgen in hun mogelijkheden kunnen ze meer zelfvertrouwen ontwikkelen en zo een steviger basis verkrijgen om contacten te leggen met anderen. De koffer draagt ook bij aan het zelfsturingsproces van jongeren. Een koffer vol vertrouwen werd ontwikkeld voor jongeren met ASS, maar de doelgroep kan uitgebreid worden naar jongeren die zich beter in hun vel willen voelen en die sociaal en communicatief vaardiger willen worden. Naast GON-begeleiding/ambulante begeleiding in het Secundair Onderwijs is de koffer ook inzetbaar in

het Buitengewoon Secundair onderwijs/speciaal onderwijs. Hij kan gebruikt worden door thuisbegeleidingsdiensten ASS, geestelijke gezondheidscentra, praktijken voor logopedisten, psychologen en orthopedagogen.

Ken je kwaliteiten - (jeugd)kwaliteitenspel / Loman, Els. - Amersfoort: CPS Onderwijsontwikkeling en advies, 2018. - handleiding, overzichtskaart, 92 kaartjes. - ISBN: 9789065081452: 34,95 EUR
Doelgroep: 7-16 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.4 kenj ; WEL 2.5.4 kenj

Dit spel is een herwerkte versie van het oudere 'Ken je kwaliteiten-spel'. De tekeningen zijn anders vormgegeven en daardoor iets duidelijker. Het doel van het Ken je kwaliteiten spel is leerlingen bewust(er) maken van hun eigen kwaliteiten en op die manier bijdragen aan een positief zelfbeeld. Het spel bestaat uit een handleiding en 92 kaartjes, waarvan 60 kaartjes basiskwaliteiten (vanaf ca. 7 jaar) bevatten en 32 kaartjes voortgezette kwaliteiten (vanaf ca. 11 jaar). Ken je kwaliteiten biedt een praktische werkwijze aan om op een eenvoudige en speelse wijze aan een positief zelfbeeld te werken. Uitgangspunt voor een gesprek is steeds het woord op een kaartje, waarbij concrete vragen kunnen worden gesteld door de leraar, mentor, interne begeleider of zorgcoördinator. De kaartjes kunnen zowel op individueel niveau, in kleine groepjes als klassikaal gebruikt worden.

Ken je kwaliteiten! / Evers, Mandy; Loman, Els; Soepboer, Willi. - Amersfoort: CPS Onderwijsontwikkeling en advies, 2007., bevat: handleiding (27 p.), overzichtskaart, 68 kaartjes. - ISBN: 978-90-6508-569-6: 23,90 euro
Doelgroep: 13+
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.4 kwal ;
Vindplaats Turnhout: WEL 3.5.4 kwal

Dit spel onderscheidt zich van het Kinderkwaliteitenspel door een (deels) andere lijst kwaliteiten en een geheel andere illustratiestijl, namelijk een combinatie van foto en tekening. Hierdoor is Ken je kwaliteiten! geschikt voor jongeren vanaf ongeveer 14 jaar en voor volwassenen/teams. Doel is leerlingen bewust(er) maken van hun eigen kwaliteiten en op die manier bijdragen aan een positief zelfbeeld. De kaartjes kunnen zowel op individueel niveau, in kleine groepjes als klassikaal gebruikt worden. Uitgangspunt voor een gesprek is steeds het woord op een kaartje, waarbij concrete vragen worden gesteld door de leraar, mentor, interne begeleider of zorgcoördinator.

Documentatiecentrum Atlas Antwerpen

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
03 338 71 60

docatlas@provincieantwerpen.be

Documentatiecentrum Atlas Turnhout

Grote Markt 44
2300 Turnhout
014 72 40 20

docatlasturnhout@provincieantwerpen.be